

LEGISLATIVE ASSEMBLY LIBRARY
ASSAM. SHILLONG

বাজেট বক্তৃতা

১৯৭০-৭১

শ্রীকামাখ্যা প্রসাদ ত্রিপাঠী
বিত্তন্ত্রী, অসম

১৬ মাচ', ১৯৭০

तेजुष देवा

स्त्रीहरि

दामो लाला राम
लाला राम

दामो लाला राम

মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়,

১৯৭০-৭১ চনৰ বিত্তীয় বছৰটোৱ কাৰণে অসম চৰকাৰৰ আয়-ব্যয়ৰ বিত্তীয় হিচাপ মই দাঙি দৰিব খুজিছোঁ।

মই যোৱা বছৰ বাজেট উৎপাদন কৰাৰ সুবিধা পোৱাৰ পিছত বাট্টপতি পদত অধিষ্ঠিত থাকোতেই ভাৰতৰ অন্যতম বিশিষ্ট সন্তান শ্ৰীভাকিৰ ছচ্ছেনৰ আকস্মিক মৃত্যুৰে সমগ্ৰ জাতিক গভীৰ শোকত ঘ্ৰিমণ কৰি তোলে। মৃত্যুৰ নাত্ৰ কেইদিনমান আগতেই অসম ব্ৰহ্মণ কৰিবলৈ আহোতে তেওঁক দেখা আৰু ভাষণ শুনা অসমৰ বাইজৰ মনত তেওঁৰ খোলা আৰু আন্তৰিকতাপূৰ্ণ অভিবোক্ষি, আমাৰ সমস্যাৰলীৰ প্ৰতি তেওঁৰ সহানুভূতিশীল মনোভাৱ আৰু মৰম লগাব পৰা ব্যক্তিই এনে গভীৰ সাঁচ বছৰাইছিল যে এইজন মহান ব্যক্তি আৰু নাই বুলি ভাবিবলৈকে সকলোৱে টান পাইছিল। এজন বিদঞ্চ পঞ্চিত আৰু গান্ধীজীৰ প্ৰকৃত অনুগামী হিচাবে তেখেতে ভাৰতৰ বাট্টপতিৰ এখনি সন্মানিত আসন মৰ্যাদা আৰু বৈশিষ্ট্যৰে শোভা কৰিছিল। এই মহান আজ্ঞাৰ প্ৰতি মই গভীৰ শুন্দা নিবেদন কৰিছোঁ। যোৱা বছৰ দেশে কেইবাজনো লেখত লবলগীয়া লোককো হেবৰাইছে। তেখেতসকল হ'ল—তামিলনাড়ুৰ মুখ্যমন্ত্ৰী চি, এন, আনন্দুৰুষী, মহাবাট্ৰৰ বাজ্যপাল ডঃ পি, ভি, চেৰিয়ান, বাড়্যসভাৰ উপ-সভাপতি শ্ৰীমতী ভায়লোট আন্ডা, সংসদী সদস্য অধ্যাপক হৰায়ুন কৰীৰ আৰু অলপতে হেকৰাইছে ১৯৬৫-৬৬ চনত অসম পাৰ্বত্য জিলা আয়োগৰ সভাপতি আৰু প্ৰাঙ্গন শঙ্গী আৰু পুণা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ডঃ এইচ, ভি, পাটাকাৰক। অসম বিধান সভাৰ সদস্য শ্ৰীবিষণুপ্রসাদ বাড়াৰ বিয়োগেও আমাৰ আজি বছথিনি দুঃখীয়া কৰি তৈ গ'ল। বছমুখী অবিহণোৱ কাৰণে অসমৰ সাংস্কৃতিক বৰঙ্গনীত তেখেত বছদিনলৈ সমৰণীয় হৈ ব'ৰ। অসম বিধান সভাৰ আৰু এগৰোকী বিশিষ্ট সদস্য শ্ৰীযতীন্দ্ৰ মোহন বৰুৱাপ্ৰেৰণৰ অভাৱেৰ আমি অনুভূত কৰিম। অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাঙ্গন সভাপতি শ্ৰীপদ্মুৰব চলিছা, এই সন্মানিত সদনৰ সদস্য আৰু অসম চৰকাৰৰ মন্ত্ৰী হিচাবে জড়িত শ্ৰীগিৰীন্দ্ৰ নাথ গণে, অসম বিধান সভাৰ এসময়ৰ সদস্য আৰু প্ৰথমাত সমাজসেৱী শ্ৰীহিবিনাৰায়ণ বৰুৱা, বিধান সভাৰ প্ৰাঙ্গন সদস্য আৰু জনপ্ৰিয় বনুৱা নেতা শ্ৰীদলবীৰ সিং লোহাৰ আৰু অসম বিধান সভাৰ বিশিষ্ট প্ৰাঙ্গন সদস্য শ্ৰীনলৌক্ষ চাংমা, শ্ৰীবদ্বৰগদিন আহমদ আৰু মহমদ বফিকৰ মৃত্যুতো মই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰিছোঁ। অসমৰ অৱগৰপ্রাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ শ্ৰীগোপালজী মেহৰোৱা আৰু অসম প্ৰশাসনীয় সেৱাৰ বিশিষ্ট সভা আৰু সাহিত্যিক শ্ৰীদুশুৰ প্ৰসাদ বৰুৱাকো আমি হেবৰাইছোঁ। এই বিশিষ্ট ব্যক্তিগুলৰ মৃত্যুত আমি শোক প্ৰকাশ কৰোঁ। তেখেতসকলৰ আজ্ঞাই শাস্তি লাভ কৰক।

মহাআ গান্ধীৰ জন্ম শতবাষিকীৰ পটভূমিত আজি আমি গোট খোৱাৰ এই স্বয়েগতে মই জাতিৰ পিতাৰ প্ৰতি মোৰ শুন্দাঙ্গলি তৰ্পণ কৰিছোঁ আৰু যি আদৰ্শ উপলক্ষিৰ বাবে বিশ্বমানৱৰ প্ৰতি মহাআৰ সমগ্ৰ জীৱনটো আছিল এটা বাণী, সেই আদৰ্শ উপলক্ষিৰ বাবে আমি আজি নিজকে উৎসংগ্রহ কৰিছোঁ।

যদিও মোৰ বাজেট বৰ্ক্কতাত মই বাজাৰ সাধাৰণ আইন-শৃঙ্খলাৰ অৱস্থাৰ কথা কৰি খোজা নাই, তথাপি অসমৰ অধিকসংখ্যক লোকৰ মনত জাগি থকা কেইটামান বিষয়, বিশেষকৈ অসমৰ ভিতৰত বাজহৰা খণ্ডৰ বিত্তীয় শোধনাগাৰ স্থাপনৰ প্ৰশ্নাটোৱ বিষয়ে মই চমুকৈ উল্লেখ কৰিব খুজিছোঁ। বেচৰকাৰী খণ্ডত বিত্তীয় শোধনাগাৰৰ দাবীৰ সমৰ্থনত ১৯৬৯ চনৰ চেপেটম্বৰ মাহত সদো অসমতে অনুষ্ঠিত পঘেকে জোৰা শাস্তিপূৰ্ণ গণ-সত্যাগ্ৰহ আন্দোলনে অভূতপূৰ্ব উদ্বীপনা আৰু সকলো শ্ৰেণীৰ লোকৰে অকুণ্ঠ সমৰ্থনৰ প্ৰমাণ দিছিল।

অসমত যে ক্রত উদ্দ্যোগিকবণৰ আৱশ্যক, সেই সন্দেহে সকলো পৰ্যায়ৰ লোকেই এতিৱা উপলব্ধি কৰা দেখা গৈছে আৰু প্ৰধানমন্ত্ৰীয়েও অসমৰ ন্যায্য দাবীৰ প্ৰতি সঁহাব জনাইছে তেখেতৰ ‘‘প্ৰেকেঙ ডিলৰ’’ ঘোষণাৰে।

অসমৰ পুনৰগঠন

১৯৬৯ চনত অসম পুনৰগঠন (মেঘালয়) আইন গ্ৰহণ আৰু তাৰ ফলস্বৰূপে ১৯৭০ চনৰ ২ এপ্ৰিলৰ দিনা সংযুক্ত খাছী আৰু জয়স্তীয়া পাহাৰ আৰু গাবো পাহাৰক লৈ এখন নতুন স্বায়ত্ত্বাদিত বাজ্য গঠন অসমৰ বুৰগীত উল্লেখযোগ্য ঘটনা হৈ। বুৰগীব এক নতুন অধ্যায়ৰ পাতনি মেলা এই সিদ্ধান্তৰ অন্তৰালত থকা সম্পূর্ণত আৰু বুজা পৰাৰ ভাৰতে এই সীমাস্তৰভৌতি বাজ্যখনক শাস্তি আৰু সমৃদ্ধিৰ স্বল হিচাবে গঢ়ি তোলাত সকলো সময়তে অনুপ্ৰোপণা যোগাব বুলি আমাৰ আন্তৰিক বিশ্বাস।

উভৰ কাছাৰ পাহাৰক এখন স্বৰূপীয়া জিলা, মিজোপাহাৰৰ ঢাইহাত এখন মহকুমা আৰু ধেৱাজিত সদৰ কাৰ্য্যালয়ৰ সৈতে লক্ষ্মীপুৰ জিলাত প্ৰস্তাৱিত এটা দ্বিতীয় স্বৰূপীয়া প্ৰশাসনীয় গোটা গঠনে এই অঞ্চলসমূহৰ প্ৰশাসন উন্নত আৰু উন্নয়ন ক্রত কৰিব।

কেতৰোৰ নতুন পৰিহিতিৰ বাবে বাজেট আগতে উথাপন কৰিব পৰা নহ'ল। প্ৰথম অস্বৰিধীটো হ'ল আইন সম্পৰ্কীয়া, অৰ্থাৎ অসম পুনৰগঠন আইন অনুযায়ী মিকিব পাহাৰ আৰু উভৰ কাছাৰ পাহাৰ এই জিলা দুখনে মেঘালয়ৰ অস্তৰ্ভুক্ত হ'ব নে অসমতে থাকিব তাক নিৰ্ণয় কৰাটো। মতামত ব্যাক কৰাৰ শেষ তাৰিখ আছিল ২৩ ফেব্ৰুৱাৰী। মতামত ব্যাক কৰাৰ এই দিনটোৰ আগতে এই জিলা দুখনৰ সম্পৰ্কত অসমৰ একত্ৰীভূত পুঁজিত জমা কৰিব পৰা আনুমানিক আয় আৰু ব্যয় কৰিব লগা ধনৰ পৰিমাণ কিমান হৰ সেইটো ঠাৰৰ কৰিব পৰা নগৈছিল। সেয়ে এই দুখন জিলাৰ বাবে ২৩ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰাহে স্বৰূপীয়া বাজেট আমি প্ৰস্তুত কৰিছোঁ। তাৰ পাছত চপাই তাক আমি সংবিধানৰ ৬ষ্ঠ অনুচ্ছেদৰ ১৩ দফা অনুযায়ী জিলা পৰিষদসমূহলৈ আলোচনাৰ বাবে পঠিয়াবলগীয়া হৈয়। এই আলোচনাৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ পোৱাৰ পিছতহে আমি বাজেট সম্পর্কে চূল্লাস্ত সিদ্ধান্ত লকলৈ সক্ষম হৈছোঁ।

ইয়াৰ উপৰিও আন এটা অস্বৰিধাই দেখা দিছিল। যোজনা আয়োগৰ বিষয়াৰ এটা দলে বাজ্যৰ বাজধানীলৈ আহি আলোচনা কৰাৰ পিছতহে আগস্তক বছৰৰ যোজনাৰ কপ নিৰ্ণয় কৰিব পৰা যাৰ বুলি যোজনা আয়োগে এই বছৰ এটা সিদ্ধান্ত লয়। এইটো এটা নতুন ব্যৱস্থা। দুভাগ্যবশতঃ যোজনা আয়োগৰ এই দলটো ৩০ জানুৱাৰীৰ আগতে আহিব নোৱাৰিবে আৰু আলোচনা দুই ফেব্ৰুৱাৰীলৈকে চলিল। তাৰ পাছত, বিভিন্ন প্ৰশাসনীয় বিভাগসমূহে বিভিন্ন স্বায়ত্ত্বাদিত জিলা আৰু সাধাৰণ এলেকাৰ বাবে যোজনা আঁচনি আৰু তাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মুঠ ধনৰ হিচাপ প্ৰস্তুত কৰিবলগীয়া হৈয়। এই হিচাপ ফেব্ৰুৱাৰীৰ শেষ ছোৱাতহে পোৱা গ'ল। বাজেট উথাপন কৰাত পলম হোৱাৰ ইয়ো এটা কাৰণ।

এনে ধৰণৰ পৰিহিতিত ১৯৭০-৭১ চনৰ বাজেট উথাপন কৰাৰ লগতে মাননীয় সদস্যসকলৰ আগত মই বিভীয় বছৰটোৰ প্ৰথম তিনি মাহৰ খৰচসমূহ বহন কৰিবৰ কাৰণে আগতীয়াকৈ ভেটিদাল কৰিবলগীয়া মঞ্চুৰীসমূহ দেখুৱাই এটা বিভিন্ন দাঙি ধৰিব খুজিবঁ। এনে কৰাৰ ফলত মাননীয় সদস্যসকলৈ সম্পূৰ্ণ বাজেটখন আলোচন। কৰিবলৈ আৱশ্যকীয় সহয় পাৰ।

অর্থনৈতিক অবস্থার সমীক্ষা

১৯৬৯ চনটো ভাবতীয় অর্থনীতির ক্ষেত্রত এক মিশ্রিত ফলাফলৰ বছৰ। আগৰ
বছৰও অগ্রগতিৰ ধাৰা যদিও অব্যাহত বাধিব পৰা হোৱা নাই তথাপিও ১৪ টা ব্যৱসায়িক
বেকৰ বাস্তীয়কৰণে অর্থনীতিৰ এক নতুন দিশ মকলি কৰিছে। ভাবতীয় অর্থনীতিৰ
এই বছৰটোৰ কেহণীমান বৈশিষ্ট্য হ'ল—খাদ্যবিষয়ত সম্মোৰজনক উন্নতি, বপ্তুনিৰ
সম্পূৰ্ণ সাবণ আৰু আমদানিৰ ক্ৰমাগত হাসকৰণ।

বাস্তীয় যোজনাৰ বাবে বৈদেশিক সাহায্যৰ আশা কীৰ্তি হৈ আছে। কেন্দ্ৰীয় পৰি-
সংখ্যা সংঘটনে প্ৰস্তুত কৰা বাস্তীয় আয়ৰ (১৯৬০-৬১ চনৰ মূল্যৰ হাবত) খৰতকীয়া
নিৰ্দৰণ যতে আগৰ বছৰ শতকৰা ৮% ভাগৰ তুলনাত ১৯৬৮-৬৯ চনত তাৰতৰ
বাস্তীয় আয় প্ৰকৃত সংখ্যাত শতকৰা ১০% ভাগ বৃদ্ধি পায় অৰ্থাৎ ১৯৬৬-৬৭ চনৰ
১৫,১৭৩ কোটি টকাৰ পৰা ১৯৬৭-৬৮ চনত ১৬,৫২৫ কোটি টকালৈ আৰু ১৯৬৮-৬৯
চনত ১৬,৮৩০ কোটি টকালৈ বৃদ্ধি পায়। আগৰ বছৰত শতকৰা ৬% বৃদ্ধিৰ
তুলনাত ৩১৯ টকাত থকা জনমূৰি আয় অৱশ্যে শতকৰা ০% ভাগ হাস পোৱা দেখা
যাব।

১৯৬৮-৬৯ চনৰ কালচোৱাত মৌচুমী আশানুক্রমতাবে অনুকূলীয়া নহলেও খাদ্য
শস্যৰ উৎপাদন ৯৪% নিযুত টন আছিল আৰু এই উৎপাদনৰ পৰিমাণ পূৰ্ববৰ্তী
বছৰটোৰ সৰ্বকালৰ উৎপাদনৰ পৰিমাণ ৯৫% নিযুত টনতকৈ সামান্যভাৱেহে কম
আছিল। চলিত বছৰটোত খাদ্য শস্যৰ উৎপাদন আগতকৈ বৃদ্ধি পাৰ বুলি আশা কৰা
হৈছে; অৱশ্যে যেঁহে উৎপাদিত অঞ্জলত বিবি শস্যৰ বতৰত আৱশ্যক অনুপাতে
বৰষুণ নোহোৱাৰ হেতুকে আগেয়ে অনুমান কৰা ১০০ নিযুত টন উৎপাদন হ'ব নে
ন্তো সেইটো সন্দেচৰ কথা হৈ পৰিছে। খাদ্য শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধি হোৱাৰ ফলত
বিদেশৰ পৰা খাদ্য সামগ্ৰী আমদানিৰ আৱশ্যকতা কমিছে আৰু আগৰ বছৰৰ ৫'৬৯
নিযুত টনৰ ঠাইত এই বছৰত আমদানিৰ পৰিমাণ ৪ নিযুত টনলৈ হাস পোৱাৰ সম্ভাৱনা
আছে। খাদ্য শস্যৰ উৎপাদনৰ শতকৰা হাৰ হিচাপত খাদ্য শস্যৰ সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ
১৯৬৮-৬৯ চনৰ শতকৰা ৭% ভাগৰ ঠাইত ১৯৬৯-৭০ চনত শতকৰা ৯% ভাগ হ'ব
বুলি আশা কৰা হৈছে। ৫ নিযুত টনৰ খাদ্য সামগ্ৰীৰ সঞ্চিত পুঁজি গঠন কৰিবলৈ
যি আঁচনি হাতত লোৱা হৈছে সেই আঁচনি যদি ফলৱতী হৈ উঠে তেনেহলে পি, এল
৪৮০ অনুসৰি আমেৰিকা মুজৰাদ্বৰ পৰা কৰা আমদানি ১৯৭০-৭১ চনত বক কৰাটো
সম্ভাৱ হৈ উঠিব। সেউজীয়া বিদ্যুৱ বুলি সততে অভিহিত হোৱা ক্ৰিক্ষেত্ৰত লাভ
কৰা কাৰিকৰী অগ্রগতিয়ে আগৰ বছৰৰ মানদণ্ড বজাই ৰখাৰ উপৰিও আৱৰ্নিতিৰশীল-
তাৰ অভিযোগে বলিষ্ঠ পদক্ষেপ পেজাই কিছুমান সামাজিক সমস্যাবে স্টাই কৰিব পাৰে
যদিহে ভূমি সংস্কাৰৰ কামো কৰি যোৱা নহয়। এই কথা উপলক্ষি কৰিয়েই বাজ্য
চৰকাৰসমূহক প্ৰগতিশীল ভূমি সংস্কাৰৰ ব্যৱহাৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে।

১৯৬৮ চনত ঔদ্যোগিক উৎপাদনৰ মুঠ পৰিমাণ শতকৰা ৭ ভাগতকৈ কিছু কম
আছিল। প্ৰথম ছুমাহৰ বাবে (জানুৱাৰী—জুন) প্ৰস্তুত কৰা ঔদ্যোগিক উৎপাদনৰ
চৰকাৰী হিচাপত এইটো সংকেত পোৱা গৈছিল যে ঔদ্যোগিক উৎপাদন
১৯৬৯ চনত শতকৰা ৭ ভাগৰ পৰা ৮ ভাগলৈ বাঢ়িৰ পাৰে। আৰি ১৯৬৯-৭০
চনৰ বাধিক যোজনাত যি শতকৰা ৮ ভাগৰ লক্ষ্য হিব কৰিছিলোঁ। তাৰে সৈতে এই
আনুমানিক হিচাপৰ প্রায় মিল দেখা যাব। যদিও কিছুমান উদ্যোগে এতিয়াও সংকেচনৰ
হাত সাৰিব পৰা নাই, তথাপিও উদ্যোগসমূহৰ ভাৰিশ্যত মুঠতে আশাপূৰ্দ বুলি কৰ
পাৰি।

১৯৬৯ চনত বপ্তানির পরিমাণ বেছি আব আমদানির পরিমাণ কম আছিল। ১৯৬৮ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ পৰা চেপেৰ মাহলৈকে বপ্তানি কৰা সামংগীৰ মূল্য আছিল ১৭২ কোটি টকা ; সেই একে কালভোৱাতে ১৯৬৯ চনত বপ্তানি কৰা হয় ১,০৩২ কোটি টকা মূল্যৰ সামংগী। কিন্তু বছৰটোৰ শেষৰকালে বপ্তানিৰ পাৰমাণ হাস পাৰলৈ ধৰিবলৈ আব বপ্তানি বৰ্দ্ধিৰ পৰিমাণ আমি ধৰা লক্ষ্যৰ শতকৰা ৭ ভাগ নাপাৰলগে পাৰে। বপ্তানিৰ গতি নিম্নমুখী হোৱাৰ কাৰণ বৈদেশিকে আব আভ্যন্তৰীণে। বৈদেশিক কাৰণটো হ'ল—কিছুমান উন্নতশীল দেশে দেনা-পাওনাৰ ক্ষেত্ৰত সমতা স্থাপনৰ বাবে কিছুমান নিষেধমূলক নীতি থহণ কৰা আব আভ্যন্তৰীণ কাৰণটো হ'ল—দেশৰ কিছুমান প্ৰযোজনীয় দ্রব্যৰ ক্ষেত্ৰত দেশজাত সামংগীৰ বাবে চাহিদা বৃদ্ধি পোৱা। দেশৰ সচাৰাচৰ বপ্তানি হোৱা চাহ আব মৰাপাটৰ বপ্তানি এই বছৰটোত আটাইতকৈ হাস পাৰে। আনহাতে কপালী বস্তু বপ্তানি সতোষজনকভাবে উন্নত হ'ল। বিশ্ব-বজাৰত ব্যাপক-ভাবে চাহৰ সৰহবৰাহ হোৱা বাবে গোটিমূল্য হাস হৈ যোৱাত আব পৃথিৱীকাৰ দেশসমূহে চাহ বপ্তানিৰ প্ৰতিযোগিতাত নমাৰ বাবে আমাৰ চাহ বপ্তানিৰ বাধাৰাপুণ্ড্ৰ হয় আব পাকিস্তানৰ লগত তীব্ৰ প্ৰতিদ্বিতাৰ সম্মুখীন হোৱাত মৰাপাটৰ বপ্তানিতো বাধাত জন্মে। অন্যান্য সামংগীৰ ভিতৰত তীব্ৰাৰ অভাৱে নানা অসুবিধাৰ সংষ্টি কৰা সম্ভৱ ও ই ঝুনীয়াবিং সামংগী সতোষজনক ভাবে বপ্তানি হৈছে। আমদানিৰ ক্ষেত্ৰত খাদ্যসামংগী আব কিছুমান উন্দেগীগৰ সামংগীৰ আমদানিৰ পৰিমাণ কমোৰা সন্তুৰ হৈছিল যদিও মূলধনী সামংগীৰ আমদানি একেদৰেই চলি থাকিল। ১৯৬৮ চনত ১,৫০৯ কোটি টকাৰ সামংগী আমদানি কৰাৰ ঠাইত ১৯৬৯ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ পৰা চেপেৰ মাহলৈকে ১,২৪৩ কোটি টকাৰ সামংগী আমদানি কৰা হয়। আমদানিৰ পৰিমাণ হাস পোৱাত আব বপ্তানিৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পোৱাৰ ফলত ১৯৬৮ চনৰ জানুৱাৰীৰ পৰা চেপেৰ মাহৰ কালভোৱাত আমাৰ বাজিয়েক সমতাৰ ক্ষেত্ৰত হোৱা ঘাটি ৫৭ কোটি টকাৰ তুলনাত ১৯৬৯ চনৰ একেছোৱা সময়ৰ ভিতৰত ২১১ কোটি টকালৈ হাস হয়।

সম্পত্তি আমাৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰৰ ঘাই সমস্যাটো হ'ল নিবন্ধনা সমস্যা। ১৯৬৯ চনত নিরোগ পৰিস্থিতি একেই থাকিল আব ১৯৭০ চনতো এই পৰিস্থিতি উন্নত হোৱাৰ কোনো সক্ষেত্ৰ পোৱা নাই। অৱশ্যে বৰ্তমান সকলো পৰ্যায়তে নিবন্ধনা সমস্যাটোৰ বিষয়ে বিশেষজ্ঞতাৰে আলোচনা কৰা হৈছে আব যৱকসকলক, বিশেষজ্ঞক শিক্ষিত যুৱকসকলৰ কৰ্মসংস্থান দিয়াৰ বাবে অঁচনি গ্ৰহণ কৰিবলৈ চিন্তা-চৰ্চা কৰা হৈছে।

অসমৰ সাধাৰণ অৰ্থনৈতিক অৱস্থালৈ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে ১৯৪৮-৪৯ চনৰ মূল্যৰ হাৰত ১৯৬৭-৬৮ চনত বাজিয়েক আয় বৃদ্ধি পায় শতকৰা ৭১ ভাগ ; কিন্তু চলিত মূল্যৰ হাৰত পূৰ্ববৰ্তী বছৰৰ উচ্চতাৰ হাৰ শতকৰা ২২.৯ ব ঠাইত এই বৃদ্ধিৰ পৰিমাণ হ'ল শতকৰা ১৪.৩ (১৯৬৬-৬৭ চনৰ ৬৮৯.৩ কোটি টকাৰ ঠাইত ১৯৬৭-৬৮ চনত ৭১৮.২ কোটি টকা)। এইদৰে ১৯৬৬-৬৭ চনৰ শতকৰা ১১.৭ ব ঠাইত ১৯৬৭-৬৮ চনত মূল্যবৃদ্ধি শতকৰা ৭.২ লৈ কমোৰা হয়। চলিত মূল্যৰ ভিত্তিত জনমুৰি আৱৰ পৰিমাণে ১৯৬৬-৬৭ চনৰ ৪৯৯.৯ টকাৰ ঠাইত ১৯৬৭-৬৮ চনত ৫৫৬.০ টকালৈ বৃদ্ধি পায়। সম্পত্তি সকলিত হৈ থকা ১৯৬৮-৬৯ চনৰ আনুমানিক চিচাৰৰ পৰা এইটো সক্ষেত্ৰ পোৱা গৈছে যে এই বছৰ কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধি পোৱাৰ হেতুকে বছৰটোৰ আয় আগতকৈ বাঢ়িব। প্ৰসংস্কৰনে উল্লেখযোগ্য যে বাজিয়েক আয়ৰ প্রায় আধা ভাগেই কষিজাত উৎপাদনৰ পৰা আছে। পৰ্যালোচিত বছৰটোত অসমৰ পাইকাৰী মূল্য-সূচীৰ (ভিত্তি ১৯৫০—১০০) উদ্ধৰ্মুখী গতি নিয়মান্বাদী হৈ

পরে আক পূর্ববর্তী বছর ২৬৩০৩ টিকার তুলনাত প্রথম ১০ মাহত গড়ে ২৪৫০৫ টিকা হয়। অসমৰ ক্ষিজাত সামগ্ৰীৰ উৎপাদনত সম্ভোধজনক প্ৰগতি লাভ কৰা বাবে অতি সুখী হৈছে। আনহাতে অনগ্রসৰ উদ্যোগিক খণ্ডসমূহ আমাৰ উদ্বেগৰ কাৰণ হৈ উঠিছে।

যোৱা বছৰ বাজেট বক্তৃতাত মই আমাৰ চাহ উদ্যোগে সম্মুখীন হোৱা সাম্পৰ্তিক দুয়োগৰ বিষয়ে বিশদভাৱে আলোচনা কৰিছিলোঁ। এই কেই বছৰে চাহ উদ্যোগৰ সম্মুখত দেখা দিয়া সমস্যাৰোৰ চৰকাৰৰ বাবে গভীৰ উদ্বেগৰ বিষয় হৈ পৰিচে। ক্ষি আয় কৰ চিপাপে চাহ উদ্যোগৰ পৰা আমাৰ বাজ্যই লাভ কৰা আয়ৰ পৰিমাণ বৰ্তমান ১২ কোটি টিকালৈ হাস পোৱাটো বৰ চিস্তাৰ বিষয় হৈ পৰিচে। চাহ উদ্যোগৰ লাভৰ পৰিমাণ কমি অহাৰ ফলত উত্তৰ হোৱা সমস্যাৰনী আক সেইবোৰৰ সমাধানার্থে লৱলগভীয়া ব্যৱস্থা সপৰ্কৰে মই প্ৰধান মন্ত্ৰী আক বৈদেশিক বাজিয়া দপ্তৰৰ কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীৰ লগত আলোচনা কৰিছিলোঁ। অসমৰ চাহ শিল্পৰ প্ৰতি থকা বৈষম্য যাতে আঁতৰে আক চাহ শিল্পত লাভ যাতে বৃদ্ধি হয় আক তাৰ ফলত যাতে বাজিয়ক আয়ৰ পৰিমাণ আগৰ স্বৰলৈ বাঢ়ি আহে তাৰ কাৰণে বস্থানি শুলক উঠাই দিবলৈ আক দেশৰ আন আন বাজ্যৰ সৈতে আৰকাৰী শুলকৰ সবতা আনিবলৈ মই তেওঁলোকক অনুবোধ ভনাই-ছিলোঁ।

মই সুখী হৈছে। যে ভাৰতায় চাহ বিশ্ব-বজাৰত প্ৰতিযোগিতা কৰিবলৈ সক্ষম কৰি তোলাৰ কাৰণে ভাৰত চৰকাৰে বস্থানি শুলক উঠাই দিবাৰ কথা ঘোষণা কৰিচে।

অসমৰ চাহৰ ক্ষেত্ৰত থকা বৈষম্য দূৰীকৰণৰ বাবে ১৯৫৮ চনত কৰাৰ দৰে ভাৰতৰ বাকী বাজ্যৰ সৈতে আৰকাৰী শুলকৰ হাৰ সংগতিপূৰ্ণ কৰাৰ কথাটো অৱশ্যে এতিয়াও বিবেচনাধীন হৈ আছে। ভাৰত চৰকাৰে আৰকাৰী শুলক বৃদ্ধি কৰি দি বস্থানি শুলক উঠোৱাৰ ফলত হোৱা ক্ষতিৰ পূৰণ কৰিচে। অসম চৰকাৰৰ বিস্তৰ বাজহৰ ক্ষতিৰ ক্ষেত্ৰটো একে যুক্তিকই প্ৰয়োগ কৰা উচিত আক ১৯৫৮ চনৰ আগৰ অৱস্থালৈ উভতি গৈ আৰকাৰী শুলকৰ সঙ্গতি বক্সা কৰা আমাৰ প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা উচিত।

তদুপৰি আমাৰ চাহ শিল্পৰ ক্ষেত্ৰত বাধাৰকপ হৈ থকা পশ্চিম বঙ্গ প্ৰৱেশ কৰৰ ঠাইত বিকল্প ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আক উপযুক্ত ক্ষতিপূৰণেৰে স্বল পৰিবহন কৰৰ পুনৰ প্ৰয়োগকৰণৰ কাম ভাৰত চৰকাৰে কৰিবলৈ এতিয়াও বাকী আছে।

অসমৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপতাকাই তিনিবাৰকৈ আক বৰাক উপত্যকাই দুৰ্বাৰকৈ বানপানীৰ গৰাহত পৰে। ১৯৬৯ চনৰ ২২ জুনৰ পৰা ২৭ জুনলৈকে হোৱা প্ৰথম বানপানোত লক্ষ্মীপুৰ জিলাৰ দেৱাজি অঞ্জল, কামকল জিলাৰ লজ্জাৰী অঞ্জল আক গোৱাল-পাৰা আক কাছাৰ জিলাৰ কিছু অঞ্জল ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়। দ্বিতীয় বানপানীটো অৱশ্যে উজনি অসমতেই আৰক্ষ থাকে আক শিৰসাগৰ জিলাৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ দুয়োগৰ বানবিষ্ণু হয়। ত্ৰিতীয় আৰু আটাইতকৈ ২২ সালক বানপানীটো জুলাই মাহত ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাত হয় আক ডিকুণ্ড চহৰখন বেয়াকৈ বিপন্ন কৰি তোলে। ১৯৬৯ চনৰ আগষ্ট মাহত বৰাক উপত্যকাত হোৱা দ্বিতীয়টো বানপানীৰ ফলত কাছাৰ জিলাৰ যোগাযোগ ব্যৱস্থা বিচ্ছৃং হৈ পৰে। এই বানপানীৰ ফলত ১২ জন লোকৰ পাণচানি হয় আক ১৯৬০ লাখ একৰ মাটিৰ এক বিস্তৃত অঞ্জল আৰু ১৪৬৮ লাখ লোক ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়।

বিভীয় আয়োগের অনুমোদন

যোরা বছবর বাজেট বজ্রতাত পঞ্চম বিভীয় আয়োগের মধ্যকালীন প্রতিবেদনের বিষয়ে মই উল্লেখ করিছিলো আব আশা প্রকাশ করিছিলো। যে উভ আয়োগের চূড়ান্ত অনুমোদনে অসমৰ ন্যায্য প্রাপ্তি সঁহাবি জনাব। আয়োগের চূড়ান্ত প্রতিবেদন প্রকাশ পাইছে আব ভাবত চৰকাৰে তেওঁলোকৰ অনুমোদন গ্ৰহণ কৰি আৱশ্যকীয় আদেশ জাৰি কৰিছে। এই আদেশ অনুসৰি ১৯৬৯-৭০ চনৰ পৰা অহা পাঁচ বছবৰ ভিতৰত অসমে বেল্যাত্ৰীৰ ভাড়াৰ ওপৰত লগোৱা কৰৰ পৰিবৰ্ত্তে দিয়া অনুদানকে ধৰি কেন্দ্ৰীয় কৰা আব শুলকৰ অংশ হিচাপে ৯৩.২৪ কোটি টকা আব সংবিধানৰ ২৭৫(১) অনুচ্ছেদৰ মঙ্গুৰী হিচাপে ১০১.৯৭ কোটি টকা পাৰ। কিন্তু চতুর্থ বিভীয় আয়োগৰ অনুমোদনমতে বিতৰণ নীতি সালসলনি নকৰা হলৈ বথাক্রমে ৮২.২৫ কোটি আব ৮২.০৬ কোটি টকাহে আমি পালোহেঁতেন। ইয়াৰ ফলত পাঁচ বছবৰ আমাৰ বাজহ বৃদ্ধি হৈছে ৩০.৩৬ কোটি টকা।

মই দুখেৰে কওঁ যে পঞ্চম বিভীয় আয়োগেৰ পৰা আমাৰ ন্যায্য প্রাপ্তি সম্পৰ্ক তাৰে পায় বুলি কৰা আমাৰ আশা পূৰণ নহ'ল। পঞ্চম বিভীয় আয়োগে বিশেষকৈ কেন্দ্ৰীয় আৱকাৰী শুলকৰ অংশৰ ক্ষেত্ৰত অনুন্নত অৱস্থা আব অৰ্থনৈতিক সংকটৰ পৰিবৰ্ত্তে জনসংখ্যাব ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া নীতি গ্ৰহণ কৰিছে। তাৰ ফলত আমি ক্ষতিগুত্ত হৈছোঁ। চতুর্থ বিভীয় আয়োগেৰ নীতিৰ সংশোধন নকৰা হলৈ আমি এই পাঁচ বছবৰ অনুমানিক ৬.৫৭ কোটি টকাৰ অতিবিভুত বাজহ লাভ কৰিব পাৰিলো হেঁতেন। আমি ভাবো কেন্দ্ৰীয় বাজহৰ অংশ বিতৰণ নীতি নিৰ্দ্দিষ্ট কৰোতে জনসংখ্যাতকৈ বাজ্যৰ অনুন্নত অৱস্থা আব আঠিক সংকটৰ প্রতিহে লক্ষ্য বখাটো উচিত।

এইটো সকলোৱে জানে যে, বিভীয় আয়োগ কেৱল বাজহ পৰিস্থিতিৰ সৈতেহে জড়িত, মূলধন হিচাপৰ সৈতে ইয়াৰ সম্পৰ্ক নাই। পঞ্চম বিভীয় আয়োগেৰ ওচৰত দাখিল কৰা আমাৰ স্মাৰক-পত্ৰত বাজহৰ শিতানত ৩২১.৪৪ কোটি টকাৰ অনুমানিক ঘাটি দেখুৰাইছিলোঁ। কিন্তু বিভীয় আয়োগে দেখুওৱা ঘাটিৰ পৰিমাণ ইয়াতকৈ বহু কম। বাজ্যসমূহৰ আয়-ব্যয়ৰ পৰিমাণ কিমান হ'ব বুলি তাৰিছে সেই বিষয়ে বিভীয় আয়োগে উল্লেখ কৰা নাই। কিন্তু আয়োগে বাজ্যসমূহৰ বাজহৰ ঘাটি পূৰ্বনৰ বাবে মাত্ৰ ১৯৫.২১ কোটি টকাৰহে বাৰস্থা আগবঢ়াইছে। ই পৰোক্ষতাৰে ইয়াকে সুচায় যে পঞ্চম বিভুত আয়োগে বাজহৰ শিতানত ঘাটিৰ পৰিমাণ সিমানেই হৰাইগ বুলি ভাৰিতে। দেখাতেই পঞ্চম বিভীয় আয়োগে বাজহ আয় বেঢি আব বাজহ ব্যয় কম হৰ বুলি ভাৰিতে। বাজহ আয়ৰ ক্ষেত্ৰত আয়োগে সমগ্ৰ দেশতে এটা একে ধৰণৰ উন্নয়নৰ হাৰ অনুমান কৰিছে। কিন্তু অসমৰ দবে এখন বাজ্যত য'ত কৰ-কাটিৰ বহুৱাৰ সা-স্থৰিধা বৰ সীমিত, তেনেষ্টলত এই বাজ্যৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্দ্দিষ্ট কৰা বাজহৰ আয়-ব্যয়ৰ হিচাপ অবাস্থৰ। ইয়াৰ উপৰিও আয়োগে বিদ্যুত মণ্ডলীৰ দেনাৰ পৰা শতকৰা ৫০ তাঁগ স্তুত পোৱা হ'ব বুলি অনুমান কৰিছে। কিন্তু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ সংশ্লিষ্ট কল্পনকৰ হিচাপ মতেই ই ভুল বুলি প্ৰমাণিত হৈছে। এই অনুন্নত বাজ্যখনক প্ৰশাসনীয় আব সমাজ সেৱাৰ ব্যবহাসমূহক ভাৰতৰ আন আন উন্নত বাজ্যসমূহৰ সম-পৰ্যায়লৈ অনাত খৰচ কৰিবলৈ যে অতিবিভুত ধনৰ থঃয়োজন সেই কথা আয়োগে উপলক্ষ নকৰিলৈ। বিশেষকৈ বাজ্যখনৰ বৰ্তমান পৰিস্থিতিজনিত আইন, শৃঙ্খলা আব নিবা-পত্ৰৰ সম্পৰ্কত খৰচ কৰিবলৈ আব বানপানীত বছৰে বছৰে হোৱা ক্ষয়-ক্ষতিৰ পৰি-প্ৰেক্ষিতত অনাদায়ী টকা আদায় কৰাত হোৱা অসুবিধাবোৰৰ কাৰণে যে অতিবিভুত ধনৰ থঃয়োজন সেই কথাও আয়োগে উপলক্ষ নকৰিলৈ।

পক্ষম বিত্তীয় আয়োগের অনুমোদন সম্পর্কে আমি তাৰ প্রতিবাদ কৰিছেুৱ। দৰাচলতে যোজনা আয়োগে পক্ষম বিত্তীয় আয়োগের অনুমোদনসমূহ পুনৰ নিৰ্দৰণ কৰাৰ আৱশ্যকতাৰ বিষয়ে উপলক্ষি কৰিছিল। এই বিষয়ে যোজনা আয়োগ আৰু আমাৰ মাজত বিশদ আলোচনা-বিলোচনা চলোৱা হৈছিল। এই আলোচনাত কেন্দ্ৰীয় বিভন্ন দপ্তৰৰ বিষয়াপকলেও যোগাদান কৰিছিল। এইটো অনুমান কৰা হৈছে যে পক্ষম বিত্তীয় আয়োগের অনুমোদন সম্বেও পাঁচ বছৰৰ ডিতৰত মূলধন হিচাপৰ শিতানত ৮৬'৯৫ কোটি টকাৰ ঘাটিৰ উপৰিও বাজহ হিচাপৰ শিতানতো ৩০'২১ কোটি টকা ঘাটি হৰ। এই হিচাপৰ আয়ৰ শিতানত আমি গ্ৰহণ কৰাতকৈ কৃষি আয়ৰকৰ হিচাপে বেছি বাজহ আয় দেখুওৱা হৈছে। চাহ উদ্যোগৰ অৱস্থাৰ কথা আমি আন ঠাইত উল্লেখ কৰিছোৱ। ফলদৰকলে কৃষি আয়ৰ কৰৰ শিতানত দেখুওৱা আয় হোৱাৰ কোনো সম্ভাৱনা নাই। দ্বিতীয়তে অসমৰ খাৰস্বাৰ তেল ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ গ্ৰহণ কৰা পৰৱৰ্তী সিদ্ধান্তৰ ফলত খাৰস্বাৰ তেলত লগোৱা বয়েলিটৰ শিতানত আয়ৰ ক্ষেত্ৰত আৱস্থণিতে কিছু ঘাটি পৰিৰ বদিৰ অসমত অতিবিভুত শোধন-ক্ষমতা স্থষ্টি হোৱাৰ পিছত অৱস্থা কিছু উন্নত হৰ। ইয়াৰ বাবে অৱশ্যে যথেষ্ট সময় লাগিব। আমি এইবোৰ কথালৈ যোজনা আয়োগৰ দৃষ্টি পুনৰ আকৰ্ষণ কৰিছোৱ।

আগতে উল্লেখ কৰা আলোচনাত যি আনুমানিক খৰচৰ হিচাপ উলিওৱা হৈছিল তাত বাজ্যৰ কৰ্মচাৰীসকলক অতিবিভুত যৱগীয়া বানচ দিয়াৰ বাবে মাৰ্ত ৫ কোটি টকাহে ধৰ্য্য কৰা হৈছে। এই ধনৰ পৰিমাণ নিচেই তাকৰ আৰু অহ। পাঁচ বছৰৰ বাবে এই শিতানত অতি কমেও ১৬'ই কোটি টকাৰ প্ৰয়োজন। সেই অনুপাতে চাহিদা পূৰণ কৰিবলৈ আমি অতিবিভুত কৰ-কাটল বহুৱাই সম্পদ আহৰণ কৰিব লাগিব।

চতুৰ্থ যোজনাৰ আকাৰ বৃহত্তৰ কৰাৰ উদ্দেশ্যে অতিবিভুত সম্পদ আহৰণৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ যোজনা আয়োগে আমাৰ দচাই দচাই কৈ আছে। আমি দেখুৱাই ছিলোঁ। আক যোজনা আয়োগেও উপলক্ষি কৰিছিল যে অতিবিভুত কৰ বহুৱাট পোৱা ধনেৰে আমি আগতে উল্লেখ কৰা বাজহ আৰু মূলধন শিতানত হোৱা ঘাটি সম্পূৰ্ণৰূপে নহলোও আংশিককলে পূৰণ কৰাত ব্যয় কৰিব লাগিব; আক সেই হেতুকে যোজনাৰ আকাৰ বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে কোনো সম্পদ নোলাব। অৱশ্যে আমি যদি যোজনাৰ বাবে অধিক সম্পদ আহৰণৰ ব্যৱস্থা কৰেঁ। তেতিয়াহলে আমাৰ ঘাটি পূৰণ কৰাৰ বাবে আন উপায়েৰে সহায় কৰিবলৈ আয়োগে বিভন্নীয় দপ্তৰক অনুৰোধ জনাৰ। চতুৰ্থ যোজনাৰ পাঁচ বছৰৰ ডিতৰতে অতি কমেও অতিবিভুত ৫০ কোটি টকা আহৰণ কৰিবলৈ যোজনা আয়োগে আমাৰ হেঁচা দিছে। আমি ২৫ কোটি টকাৰ সংগ্ৰহ কৰিম বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দিছোৱ। এই ২৫ কোটি টকাই আমাৰ যোজনাৰ আকাৰ বৃদ্ধি কৰাৰ লগে লগে বাজহ আৰু মূলধন ঘাটি পূৰণ কৰাত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা সাহায্য পোৱাটো সম্ভৱ কৰি তুলিব। এনে বন্দৰস্থ আমাৰ পক্ষে সুবিধাজনক হৰ বুলি তাৰিছোৱ।

গতিকে চতুৰ্থ যোজনাৰ কালচোৱাত যোজনাৰ আকাৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ ২৫ কোটি টকাৰ অতিবিভুত সম্পদ আহৰণ আৰু যৱগীয়া বানচ দিয়াৰ কাৰণে অতিবিভুত আৱশ্যকীয় ১১'ই কোটি টকাকে ধৰি মুঠ ৩৬'ই কোটি টকাৰ অতিবিভুত সম্পদ আহৰণ কৰিব লাগিব। কিন্তু এইটো উপলক্ষি কৰা উচিত যে, কণ দ্বীকাৰ কৰি হলোও আমাৰ অৰ্থনীতিৰ বুগিয়াদ গঢ়াৰ উদ্দেশ্যে এই অতিবিভুত সম্পদ আহৰণ যদি নকৰেঁ। তেতিয়াহলে চলি থকা আধিক ভাবসাম্যহীন অৱস্থাৰ ওৰ নপৰে। তদপৰি আমি যদি অতিবিভুত সম্পদ আহৰণ নকৰেঁ। তেনেহলে যোজনা আয়োগ আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও সম্মত হোৱা নিৰিখলৈকো বাজহৰ ঘাটি পূৰণ কৰিবলৈ নিবিচাৰিব পাৰে; তেনে অৱস্থাত আমাৰ বিত্তীয় পৰিস্থিতি আৰু অতাৰড়ফ্ৰিট লাভৰ ক্ষেত্ৰত ব্যাপারত স্থষ্টি কৰিব। তাৰিখত সম্ভৱি আঁচনি

প্রস্তুত কবিবলৈ হলে বর্তমানে আমি কিছু তাগ দ্বীকার করাটো প্রয়োজন হৈ পৰিব।
মই ইয়াতে উল্লেখ কবিব খোজো যে ভাবতৰ সকলো বাজ্যই অতিবিভুত সম্পদ আহৰণ
কবিবলৈ মাস্তি হৈছে আৰু বিভিন্ন বাজ্যই বৃদ্ধি কবিব খোজা সম্পদৰ পৰিমাণ হ'ল—

(কোটি টকাৰ হিচাপত)

অসম প্ৰদেশ	....	....	....	....	১০০০
বিহাৰ	....	....	....	....	১০০০
গুজৱাট	....	....	....	....	১১৬৭
হাবিয়ানা	....	....	....	....	৩০০
অসম আৰু কাশ্মীৰ	....	....	....	....	৯০
কেৰালা	....	....	....	....	৬০০
মধ্য প্ৰদেশ	....	....	....	....	১০০০
মহাবাটু	....	....	....	....	৫০০
মহীশূৰ	....	....	....	....	৫০০
উবিষ্যা	....	....	....	....	৩৫০
পঞ্জাৰ	....	....	....	....	৭৮০
বাজস্থান	....	....	....	....	৮০০
তামিলনাড়ু	....	....	....	....	৮৫০
উত্তৰ প্ৰদেশ	....	....	....	....	১৭৫০
পঞ্চিম বঙ্গ	....	....	....	....	৮০০

এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত মই আশা কৰেঁ। যে বিধান সভাৰ চলিত অধিবেশনত কৰ
বছৱাৰ যি প্ৰস্তাৱ দাঙি দৰা হ'ব, তাৰ আৱশ্যকতা উপলক্ষি কৰি সমানিত সদস্যসকলৈ
সমৰ্থন আগবঢ়াব। সমানিত সদস্যসকলৰ আগত দাঙি দৰিব খোজা নতুন কৰৰ
প্ৰস্তাৱসমূহ হ'ল—(ক) অসম বিক্ৰীকৰ আইন, অসম বিস্তীৰ্ণ (বিক্ৰীকৰ) আইন, অসম
(পেট্ৰোলিয়াম আৰু পেট্ৰোলিয়াম জাতীয় দ্রব্যকে ধৰি মটৰ প্ৰিবিট আৰু লুক্ৰিকেন্টৰ
বিক্ৰী) কৰ আইন, অসম ক্ৰয় কৰ আইন, অসম বিদ্যুৎমণ্ডলী কৰ আইন, অসম
মটৰ ডেভিলক্ৰ্ৰ কৰ আইন, অসম বৃত্তি, বাণিজ্য, ব্যৱসায় আৰু নিয়োগ (কৰ) আইন, অসম
অসম কৃষি আয়কৰ আইন, অসম যাত্ৰী আৰু মানবস্তু কৰ আইন, অসম মদ নিবাৰণী
আইন, ভাৰত মুদ্ৰাঙ্ক আইন আৰু আদীলতৰ মাচুল আইনৰ কেতোৰ সংশোধন ;
(খ) শিক্ষাকৰ আৰু ভূগি বাজহৰ ওপৰত ওপৰকি কৰ প্ৰণয়ন কৰিবলৈ লোৱা দুখন
আইন।

চতুর্থ যোজনা

পূর্বে তে বাজ্যখনৰ চতুর্থ যোজনা ২২৫.৫০ কোটি টকাত ধার্য কৰা হৈছিল আৰু তাৰে ২২০ কোটি টক। আঞ্জলি কেঙ্গীয় সাহায্য, ৫ কোটি টক। অসম বিদ্যুৎ মণ্ডলীয়ে নোৱা ধান আৰু ৫০ লাখ টকা জীৱন বীমা নিগমে বাজ্য চৰকাৰক দৃহ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ দিয়া ধান। পাত্ৰ খিৰাং কৰা হ'ল যে অসম বিদ্যুৎ মণ্ডলীয়ে ১৬ কোটি টকা ধান লব আৰু ২৫ লাখ টকাৰ আন এটি পুঁজি সমবায় বিভাগৰ কেতবোৰ আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰাৰ বাবে বিজাৰ্ড বেকৰ পৰা পোৱা হ'ব। ইয়াৰ ফলস্বক৑পে যোজনাৰ আকাৰ ২৩৬.৭৫ কোটি টকালৈ বঢ়াই দিবলৈ সিঙ্কান্ত কৰা হ'ল আৰু তাৰে ২২০ কোটি টকা কেঙ্গীয় সাহায্য, ১৬ কোটি বাজ্যিক বিদ্যুৎ মণ্ডলীয়ে নোৱা ধান, ৫০ লাখ টকা জীৱন বীমা নিগমৰ পৰা নোৱা ধান আৰু ২৫ লাখ টকা ভাৰতৰ বিজাৰ্ড বেকৰ পৰা পোৱা ধান। মই আগতে উল্লেখ কৰা অতিৰিক্ত ২৫ কোটি টকা যদিহে আমি যোগান ধৰিব পাৰো তেতিয়াহলে যোজনাৰ আকাৰ সেই অনুপাতে বৃদ্ধি পাৰ।

১৯৬৯-৭০ চনৰ বাধক-যোজনা বছৰটো~~বাধক~~-যোজনাৰ বাবে সদ্যহতে ৩৪.২১ ~~ৰ~~ কোটি টকাও ধৰা হৈছিল। ওপৰত আগতে উল্লেখ কৰা কাৰণবশতঃ আৰু ২ কোটি ৫ লাখ টকাকে ধৰি যোজনাৰ আকাৰ ৩৬.২৬ কোটি টকালৈ ধার্য কৰা হৈছে। এই বছৰৰ আঁচনিৰ কাৰণে বাজ্যিক বিদ্যুৎ মণ্ডলীয়ে আগতেই ৩ কোটি টকাৰ ধান লৈছে।

যোজনা সাহায্যৰ ধৰণ

মই যোৱা বছৰৰ বাজেট বড়ুতাত উল্লেখ কৰিছিলোঁ। যে চতুর্থ যোজনাৰ কাৰণে দিয়া কেঙ্গীয় সাহায্যৰ ধৰণ সলনি হৈছে। কেঙ্গীয় সাহায্য দিয়া আৰু পোষকতা কৰা আঁচনিৰেৰ ঠাইত মাত্ৰ দুই শ্ৰেণীৰ আঁচনিহে খাকিব, যেনে কেঙ্গীয় খণ্ডৰ আঁচনি আৰু বাজ্যিক খণ্ডৰ আঁচনি। কেঙ্গীয় খণ্ডৰ আঁচনিৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে সম্পূৰ্ণ ক৑পে বিক্রীয় সাহায্য দিব। বাজ্যিক খণ্ডত বিভিন্ন আঁচনিৰ বাবে যি নীতি অনুসাৰে বিভিন্ন ধৰণৰ ধান আৰু মঞ্চুৰী দিয়া হৈছিল সেই নীতি ত্যাগ কৰা হৈছে। এতিয়া ঠিবাং কৰা হৈছে যে, কেঙ্গীয় বিক্রীয় সাহায্য খণ্ড ধান আৰু খণ্ড মঞ্চুৰীৰ ভিত্তিত আগবঢ়োৱা হ'ব। শতকৰা ৭০ ভাগ সাহায্য ধান হিচাবে আৰু শতকৰা ৩০ ভাগ মঞ্চুৰী স্বক৑পে দিয়া হ'ব।

একত্ৰিত পাৰ্বত্য উন্নয়নমূলক আঁচনিৰ কাৰণে বিশেষ সাহায্য

এইখিনিতেই উপলক্ষি কৰা উচিত হ'ব যে একত্ৰিত পাৰ্বত্য উন্নয়নমূলক আঁচনিৰ আচল লক্ষ্য হৈছে মষ্ট অনুমূলীত জিলাসমূহৰ প্ৰশাসন আৰু সমাজসেৱাৰ ব্যৱস্থা বাজ্যৰ আন আন ঠাইৰ সমপৰ্যায়লৈ আন। এই আঁচনিৰ পৰা ধান পৰিশোধ কৰাৰ নিগমতে কাটিহে বাজহ পোৱা যাব। সেই কাৰণে আমি পাৰ্বত্য উন্নয়নমূলক আঁচনিৰ বাবে এক বিশেষ ধৰণৰ সাহায্যৰ ওপৰত জোৱ দিছিলোঁ আৰু তাৰ বাবে আমি শতকৰা ৯০ ভাগ সাহায্যমঞ্চুৰী আৰু শতকৰা ১০ ভাগ ধান বিচাৰিছিলোঁ। মই উল্লেখ কৰিবলৈ পাই আগন্তি হৈছোঁ যে সুনীৰ্ধ লিখালিখি আৰু আলোচনাৰ পাত্ৰ কেঙ্গীয় যোজনা আয়োগে আৰু কেঙ্গীয় বিভূমন্ত্ৰী দণ্ডৰে চতুর্থ যোজনাৰ কালচোৱাৰ বাবে আশাৰ প্ৰস্তাৱত সম্বতি দিছে। ই আয়াৰ পাৰ্বত্য উন্নয়নমূলক আঁচনিৰ কাৰ্য্যকৰী কৰাত বছতো সহায় কৰিব আৰু আমাৰ প্ৰস্তাৱত সাহিত হোৱা বাবে মই যোজনা আয়োগ আৰু কেঙ্গীয় বিভূমন্ত্ৰী দণ্ডৰলৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা জোপন কৰিছোঁ।

ব্রহ্মপুত্র বানগিরিপ্রদেশ মণ্ডলী আৰু যাতায়াত

মই কৰলৈ পাই সুধী হৈছোঁ যে বাঙ্গ চৰকাৰৰ অনুৰোধকৰণে তাৰত চৰকাৰে ব্রহ্মপুত্ৰ উপত্যকাক বানপালীৰ কৰনৰ পৰা বক্ষা কৰিবলৈ ইৰকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন বাবস্থা ল'ব বাবে ব্রহ্মপুত্ৰ বাননিৰস্তুল মণ্ডলী গঠন কৰিছে। ব্রহ্মপুত্ৰ উপত্যকাত বানগিৰিপ্রদেশ দায়িত্ব তাৰ খালিক এই মণ্ডলীৰ ওপৰত আৰু অসম চৰকাৰে এই মণ্ডলীৰ নিৰ্দেশ অনুযায়ী কাম কৰিবলৈ ব্রহ্মপুত্ৰ বানগিৰিপ্রদেশ আয়োগ গঠন কৰিব। চতুৰ্থ যোজনাৰ কাৰ্য্যচোৱাত এনে আঁচনিসমূহৰ বাবে ধৰণ কৰিবলৈ তাৰত চৰকাৰে আনুমানিক ৩০ কোটি টকা ধৰ্য্যা কৰিছে। ইয়াৰে আধা টকা বাজিয়ক চতুৰ্থ যোজনাত থকা বাৰহাৰ পৰা পোৱা হ'ব আৰু বাকী ১৫ কোটি টকা বাজিয়ক যোজনাত দিয়া হ'ব বুলি তাৰত চৰকাৰৰ পৰা আশুস পোৱা গৈছে। ভাৰত চৰকাৰে বাজিয়ক যোজনাত কেনেকৈ এই ধন দিব সেই সম্পর্কে বাজিয়ক চৰকাৰে যোজনা আয়োগৰ লগত আলোচনা চলাই আছে।

বাজেট সহকে বিশ্বেষণ কৰাৰ আগতে সম্মানিত সন্দৰ্ভকলক মই কেতৰোৰ বিভাগৰ কাৰ্য্যসূচী আৰু উন্নয়নৰ ধাৰা সম্পর্কে ক'ব খুঁড়িছোঁ। বিশদ ব্যাখ্যা কৰিবলৈ গৈ মই সম্মানিত সংস্কৰণৰ সময় নষ্ট নকৰেঁ। একে কাৰণতে গতানুগতিকভাৱে উন্নয়নমূলক কাম চলি থকা আন কেতৰোৰ বিভাগৰ কথাও উল্লেখ নকৰেঁ।

কৃষি

চতুৰ্থ যোজনাৰ প্ৰথম বছৰটো (১৯৬৯-৭০) এক উজ্জ্বল সম্ভাৱনাবে আৰম্ভ হয়। এই বছৰটোতে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়টো প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়। এই বিশ্ববিদ্যালয়টোৰে কৃষি-পিকা, গৱেষণা আৰু সম্পূৰ্ণবিশ্ব ক্ষেত্ৰত স্বসমন্বিত উন্নয়নৰ এক উজ্জ্বল আশাৰ সন্ধান কৰিছে।

১৯৬৮-৬৯ চনত ২১৯৭ লাখ টকা খাদ্যশস্যৰ উৎপাদনে বেকৰ্ড প্ৰতিষ্ঠা কৰে। কৃত্তিগৰ্ব্বতঃ প্ৰতিকূল বতৰৰ বাবে ১৯৬৯-৭০ চনত উৎপাদনৰ পৰিমাণ ১৯৬৮ লাখ টনলৈ হাল পায়। তথাপি এই উৎপাদনৰ পৰিমাণ ১৯৬৭-৬৮ চনৰ উৎপাদনতকৈ বেছি। এই বছৰৰ শেষলৈকে অধিক উৎপাদনক্ষম সঁচৰ খেতি কৰা মাটিৰ পৰিমাণ ২,৯২,০০০ একৰ হৰণে বুলি আশা কৰা হৈছে। বাজ্যখনৰ ১৮,০০০ একৰ মাটিত মেঞ্চিকান বেঁচৰ খেতি কৰিবলৈ লোৱা লক্ষ্য ঠাইত এই খেতি কৰা মাটিৰ পৰিমাণ ৩৫,০০০ একৰলৈ বাঢ়াবলৈ নব উদ্যোগে অভিযান চলোৱা হৈছে।

মৰাপাটিৰ উৎপাদনে ১৯৬৮-৬৯ চনৰ ৭০৮ লাখ গাঁথৰ ঠাইত ১৯৬৯-৭০ চনত ১১০১ লাখ গাঁথলৈ বৃদ্ধি পাইছে। ১৯৬৯-৭০ চনত ১৪টা খণ্ডত মৰাপাটি উন্নয়ন আঁচনিব কাম চলি আছে। ১৯৬৮-৬৯ চনৰ ৩০,০০০ একৰ মাটিৰ ঠাইত মৰাপাটিৰ উৎপাদন বচাৰলৈ ৯২০ একৰ মাটিত বিমানেৰে ইউৰিয়া ছট্টিওৱাৰকে ধৰি ৩৪,০০০ একৰ মাটিৰ মৰাপাটিৰ পাতত ইউৰিয়া ছট্টিওৱা হৈছে। বাজ্যখনৰ প্ৰস্তাৱিত চেনিকল এবেকা আৰু আগৰ এলেকাসমূহৰ ব্যাপক ধৰণে কুছিয়াৰ উন্নয়নৰ কাম চলি আছে। উন্নয়ন উন্নত সঁচৰ প্ৰৱৰ্তনৰ লগে এই কাৰ্য্যসূচী আৰু সভোৱাৰে চলোৱা হ'ব।

খাদ্যশস্য আৰু লাগদ ধন অজৰ্জা শস্যৰ অঁচনিব সম্পূৰ্ণবিশ্ব লগতে সাৰ, পোক-নাশক উষ্মৰ আৰু জনপিক্ষৰ দৰে সা-সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰেও সমাদৰ লাভ কৰিছে। যোৱা বছৰত ৭০৩৭ লাখ টকা ব্যয় কৰি ৪৯ ধন পথাৰ পৰিচালনা সমিতিৰ প্ৰায় ৩,০০০ একৰ মাটিত মুখা প্ৰৱৰ্ষণমূলক আঁচনিব কাম পাতত লোৱা হয়। ১৯৬৯-৭০ চনতো

এই আঁচনিব কাম চলি আছে আক অহ বছবতো এই আঁচনিব কাম চলোৱা হ'ব। এই বছব বাজ্যখনত বারহাব কৰা সাবব পৰিমাণ যোৱা বছবত ব্যৱহৃত ৪০,০০০ টনতকৈ অধিক হব নুলি আণা কৰা হৈছে আক ১৯৭০-৭১ চনত এই সাবব বারহাব ৮১,০০০ টনভৈ বৃক্ষি কৰিবলৈ প্ৰস্তুৱ কৰা হৈছে। মাটি পৰীকা কৰা গ্ৰেষমাগাৰ সনহৰ বৰ্তমানৰ সাৰ্বৰ্য বালবলৈ হিব কৰা হৈছে আক ১০,০০০ একৰ মাটি উপকৃত কৰিবলৈকৈ ১৯৬৯-৭০ চনৰ তিতৰত ভূমি সংৰক্ষণৰ তিনিটা প্ৰচেষ্টা সম্পূৰ্ণ কৰাৰ আণা বখা হৈছে। ১৯৬৯-৭০ চনৰ তিতৰত ২০৫৬ লাখ একৰ মাটিত শস্য সংৰক্ষণৰ বাবহা কৰিবলৈ হিব কৰা হৈছে।

ক'ষি বিভাগৰ কুদু জনসিক্ষণ আঁচনিব শিতানত আৱহ জনসিক্ষণৰ বাবে স্থায়ী পকী বাবুৰ নিৰ্বাণ কাষ্যত আক সন্তুৱপৰ স্থলত স্থস্থত খণ্ডসমূহত পাল্পেৰে পানী তোনা বাবহা সক্ৰিয় কৰা কামত জোৰ দিয়া হব। ক'ষি বিভাগৰ জনসিক্ষণ আঁচনি অ-যুৱাণী ১৯৬৯-৭০ চনৰ শেষভৈ তৈয়াৰ অঞ্চলৰ প্ৰায় ১২,৫৮,০০০ একৰ মাটিত জনসিক্ষণৰ বাবহা কৰা হ'ব আক ১৯৭০-৭১ চনৰ শেষভৈ তৈয়াৰ অঞ্চলৰ অশ্বিবিক্ষ প্ৰায় ৩৪,৯৫০ একৰ আক পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ ১১,৭০০ একৰ মাটিত জনসিক্ষণৰ বাবহা কৰা হ'ব।

সমগ্ৰি বাজ্যখনৰ সাধাৰণ প্ৰগতিলৈ চাই পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ প্ৰগতি সন্তোষজনক। মৌৰা বছব ২০৪৭ লাখ টন উৎপাদনৰ ঠাইত ১৯৬৯-৭০ চনত খাদ্যশস্য উৎপাদনৰ পৰিমাণ ২০৫৮ লাখ টন হব নুলি ধাৰণা কৰা হৈছে। পাৰ্বত্য অঞ্চলতো সাবব বাবহাব আক অধিক উৎপাদনকৈ সঁচৰ খেতি কৰা মাটিব পৰিমাণ বৃক্ষি পোৱা দেখা গৈছে। পাৰ্বত্য অধিবস্থত উত্তৰ উন্নয়ন আঁচনিত বিশেষ গুৰুত আৰোপ কৰা হৈছে। উৎকৃষ্ট সঁচ সাব আদিব বাবহাবৰ জৰিয়তে উন্নত পদ্ধতিবে ফল-মূলৰ খেতি কাব বাবে তৈয়াৰ জিনাসমূহত প্ৰক্ৰিয়নমূলক আঁচনিব কামো হাতত লোৱা হৈছে।

পশ্চপালন আক পশ্চ-চিকিৎসা বিভাগ

পশ্চপালন আক পশ্চ-চিকিৎসা বিভাগে গৰু-ম'হ আক হাঁহ-কুকুৰা উন্নয়নৰ আঁচনি বাবপক ভাৱে আৰম্ভ কৰিছে। গাঁথীৰ যোগান আঁচনিয়ে জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছে যদিও গাঁথীৰ উৎপাদন আগানুকূল হবলৈ বহু বাকী আছে। গৰু-ম'হ আদিব সঁচৰাচৰতে হোৱা বোগাখ'হ নিয়ন্ত্ৰণ আক চিৰুল কৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ ছিটা প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে জীৱ-কোষ উৎপাদন শাখাটো আধুনিক বৰণে প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে। বোগনিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ অধিক বিৰীকণ আক নিয়ন্ত্ৰণ গোটি প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে। ১৯৭০-৭১ চনৰ তিতৰতে পূৰ্বৰ্বৈ আৰম্ভ কৰা কাম-কাজনমূহ স্থপ্রতিষ্ঠিত আক সম্পূৰ্ণৰ কৰিবলৈ হিব কৰা হৈছে।

সমৰায়

বাজ্যখনৰ সমৰায় আন্দোলনৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰাম্য ধাৰণাব বুজন পৰিমাণে বৃক্ষি পাইছে। ক'ষিখালি সথিতিসমূহত ক্ষেত্ৰক্ষেত্ৰৰ প্ৰাথমিক সদস্যৰ সংখ্যা শতকৰা ২৭৮০ ভাগলৈ বৃক্ষি হৈছে আক ক'ষিখালি সমিতিয়ে শতকৰা ৭০ খন গাঁও সামৰি লৈছে। ১৯৭০-৭১ চনত এক বাবপক পৰিসৰৰ খেতিয়ক্ষেত্ৰক ইন্ধ আৰু মাধ্যমিক ধৰণৰ ধাৰণ দিয়াত ৪ কোটি টকা ব্যয় কৰা হ'ব নুলি নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হৈছে আক ইয়াৰ ফলত গ্ৰাম্য জন-সংখ্যাৰ শতকৰা ৩৬ ভাগলৈকে ধাৰণ পাৰ পাৰিব। সমৰায় বেচা-কিন বাবহা সম্পূৰ্ণৰ কৰাৰ অৰ্পে চতুৰ্থ পাঁচবছৰীয়া মোড়নাত সমৰায় সথিতিসমূহ স্থৰ্দি কৰাৰ বাবে বিশেষ প্ৰচেষ্টা চলোৱা হ'ব।

সমবায় প্রচেচিংও ক্ষেত্রত ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু ইয়াৰ সম্পূৰ্ণাবণ কৰাৰ স্বৰিদ্ধি আছে। বৰ্তমানে ১৯টা ধানবনা কলৰ কাম চলি আছে আৰু এই খণ্ডত আৰু ১১টা কল স্থাপন কৰা হ'ব। ১৯৭০-৭১ চনত ফল-মূল আৰু শাক-পোচলি আৰু তেলৰ গুটি আৰু এটা খান্দাবী গোটকে বৰি আৰু কেইটাৰান প্রচেচিং গোট স্থাপন কৰাৰ কথা ভৱা হৈছে। ১১৩৫ লাখ টিকা ব্যয়সাপোকে এটা মদৰ ভাট্টিকে বৰি বৰঞ্জা বায়ুন-গৱৰ্ব বৰ্তমানৰ চেনিকলটো সম্প্ৰাবণ কৰাৰ উপৰিও বাজাৰখনত সমবায় ভিত্তিত আৰু এটা চেনিকল স্থাপনৰ মিক্ষাস্ত কৰা হৈছে। শিলঘাটত স্থাপিত সমবায় মৰ্বাপাটি কলটোৱ মৰ্পৰ্বৰ পথত আৰু ১৯৭০-৭১ চনৰ ভিত্তত ইয়াত উৎপাদনকাৰ্য্য আৰম্ভ কৰিব পৰা হ'ব দুলি আশা কৰা হৈছে।

সমবায় ভিত্তিত প্ৰতিষ্ঠিত তাঁত শিল্পই ক্ৰমশঃ প্ৰগতি ঘাত কৰিছে। একীভূত বিদ্যুৎ-চালিত তাঁত-শালৰ উন্নয়নৰ বাবে কেইবাখনো আঁচনিৰ কাম হাতত লোৱা হৈছে আৰু এই আঁচনিসমূহত সমবায় খণ্ডত গুৱাঘাটীৰ ঔদ্যোগিক পামত বিদ্যুৎচালিত তাঁত-শালৰ বাবে এটা প্ৰস্তুতিকাৰক আৰু প্রচেচিং কল আৰু ১৯২টা বিদ্যুৎ-চালিত তাঁতশালৰ বহুবাৰ কথা হিব কৰা হৈছে। সমবায় উন্নয়নমূলক আঁচনিত সমবায় কৃষি পাম, যোগান, প্ৰশিকণ আৰু শিকাব আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰাৰ বাবে ১৯৭০-৭১ চনত ৯.৩৩ লাখ টিকা বাৰ্য্যা কৰা হৈছে।

সমৰ্থীয়া উন্নয়ন আৰু পঞ্চায়ত

সমৰ্থীয়া উন্নয়ন আঁচনিয়ে বৰ্তমানে ভৈৱায় অঞ্চলৰ ১২১টা খণ্ডৰে সমগ্ৰ গ্ৰাম্য অঞ্চল সামৰি বৈচে। পাৰ্বতা অঞ্চলত ৪২টা খণ্ড আছে আৰু তাৰে ২০টা খণ্ডট দ্বিতীয় পৰ্যায়োভৰ অৱস্থা পাইছে। গাঁও পঞ্চায়ত আৰু আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ সংখ্যাৰ বৰ্তমান মগাক্রমে ২৬০০ আৰু ১২১ লৈ বৰ্কি পাইছে। খাদ্য উৎপাদনৰ আঁচনি-সমূহৰ প্ৰতি যথেষ্ট দৃষ্টি বৰ্ধা দৈছে। পাৰ্বতা অঞ্চলসমূহতো কৃষকসকলক জলসিক্ষণৰ সুবিধা যোগোৱা আৰু উচিত মূলাত সাৰৰ যোগান ধৰাত বিশেষ মনোযোগ দিয়া হৈছে। যান্ত্ৰিক উপারোক্তে মাটি আৰাদ কৰাৰ বাবে খণ্ডৰোভ ট্ৰেইল দিয়া হৈছে। পাৰ্বতা অঞ্চলসমূহৰ বাইজৰ সক্ৰিয় সহযোগিতাৰ যোগেন্দ্ৰি কেতনোৰ বাস্তোৱ নিৰ্বাচন কৰা হৈছে আৰু অধিকতৰ গাঁও বাস্তোৱ সংযোগ কৰাৰে প্ৰস্তুত পোতাৰ লোৱা হৈছে। পৰ্বত আৰু ভৈৱায় উভয় অঞ্চলতে ৩৬টা খণ্ডত প্ৰায়োগিক পৃষ্ঠিসাধন আঁচনিৰ কাম চলোৱা হ'ব। “স্বারন্ধৰী গ্ৰাম্য সম্প্ৰদায়” (Viable Rural Communities) শীৰ্ষক এক নতুন আঁচনিৰ মুখ্য প্ৰচেষ্টা কাৰ্য্যকৰী কৰা হৰ।

বাননিবন্ধন আৰু জলসিক্ষণ

বেমাঙ্গী, শিৰসাগৰ, ধুবুৰী আদি ঈষটীসমূহত আৰু কাছাৰ জিলাত এই বছৰ হোৱা প্ৰস্তাৱকৰী বানপানীৰ কথা আগতেই উল্লেখ কৰি আহা হৈছে। তথা মখাটুৰি মেৰামতি কৰা আৰু গাঁথনিসমূহৰ ক্ষয়-ক্ষতি বোধ কৰাৰ বাবে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহত ২৯৩ লাখ টিকা ব্যয় কৰা হৈছে।

৩০০ কোটি টিকা ব্যয় কৰি ককিলামুখ অঞ্চলটো বকা কৰিবলৈ মিক্ষাস্ত লোৱা হৈছে। ধুবুৰী চতৰখন বকা কৰিবলৈ ৮৮ লাখ টিকাৰ এখন আঁচনি যুক্ত কৰা হৈছে। তৃতীয় যোজনাৰ শেষটোকে ১,৮৪৪.৪৪ লাখ টিকা ব্যয় কৰি ২২৫৪ মাইল মখাটুৰি আৰু ৪৫৩ মাইল নলা নিৰ্বাচন কৰা হৈছে। ইয়াৰ ফলত ১৫,৩৪,০০০ একৰ মাটি উপকৃত হৈছে। ওপৰত উল্লেখ কৰা ব্যৱস্থাসমূহৰ বাছিবেও এই কালচোৱাত কেইবাখনো চহৰত প্ৰতিবন্ধকাৰ কাম হাতত লোৱা হ'ব।

চতুর্থ যোজনার কাজচোরাত ব্রহ্মপুত্র নদীত পরীক্ষামূলক খনন কার্য চলোরা হ'ব
রুলি আশা করা হৈছে।

বান-নিয়ন্ত্রণ বিভাগে হাতত লোরা মোমীয়া জলসিঞ্চন আঁচনি দখনৰ তিতৰত যনুনা
জলসিঞ্চন আঁচনিৰ কাম সম্পূর্ণ হৈছে আৰু ১৯৬৯ চনৰ আগষ্ট মাহৰ পৰা প্ৰায়
৪০,০০০ একৰ মাছিত পানীৰ মোগান ধৰা হৈছে। কামকপ ডিলাৰ শুকা জলসিঞ্চন
আঁচনিৰ ২৯৮ লাখ টকা বায় কৰি কাৰ্যাকৰী কৰিবলৈ ওলোৱা হৈছে। নগাঁও
জিলাৰ কলিয়াৰ চাৰ্কোলতো এখন ওপৰলৈ পানী তুলি জলসিঞ্চন কৰাৰ আঁচনি নোৱা
হ'ব বিবিছে।

বনাঞ্চল—

১৯৬৮-৬৯ চনত বৃক্ষৰোপণৰ সকলো আঁচনিৰ যোগেদি ২০০০ হেক্টাৰ মাছিত
নতুনকৈ বৃক্ষৰোপণৰ কাম কৰা হয়। ১৯৬৯-৭০ চনত বৃক্ষৰোপণৰ কামকাজ বৃদ্ধি
কৰা হ'ব। ১৯৬৮-৬৯ চনত ১২৮.৪৪ কিলোমিটাৰ পথ নিৰ্মাণ কৰা হয় আৰু
১৯৬৯-৭০ চনত ১৯৪.৫ কিলোমিটাৰ পথ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ হিব কৰা হৈছে। তদৰ্থ
যোজনা কাজচোরাত উপযুক্ত-আৰু সুদক্ষ প্ৰশাসনীয় নিয়ন্ত্ৰণ বক্তা কৰা আৰু দুর্গম
বনাঞ্চলৰ পৰাও সম্পদ আহৰণৰ ভৱিষ্যতে অধিক বাইহ সংগ্ৰহ কৰাৰ উদ্দেশ্যে দুটা
নতুন সংযোগৰ সুষ্ঠি কৰা হয়।

গৃহ-গৃহনি নোহোৱা অঞ্চলত গৃহগৃহনি বোৱা আৰু বন্য প্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ সুদক্ষ
পৰিচালনাৰ উদ্দেশ্যে এটা নতুন বৃক্ষৰোপণ সংমণ্ডল আৰু নতুন বন্য প্ৰাণী সংমণ্ডল
খুলিবলৈ মনস্ত কৰা হৈছে। বৰ্ষমানে থকা বন্য প্ৰাণী সংমণ্ডলৰ সদৰ কাৰ্যালয় গুৱা-
গানিৰ পৰা বোকায়ান্তৈ থানাস্তৰিত কৰাৰ ফলত অভয়াৰণ্যত অনন্বৰত সতৰ্কতাৰে পহৰা
দিব পৰাৰ বাবে কাজিবঙ্গ অভয়াৰণ্যত চোৱাং চিকাৰ বল পৰিমাণে কমিছে।

সাধাৰণ শিক্ষা।

প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ বাছিৰে, সাধাৰণ শিক্ষাৰ সকলো স্বৰতে সম্পূৰ্ণাবণ্টকৈ শিক্ষা-
ব্যৱস্থাৰ সংগঠন আৰু উন্নয়নৰ ওপৰততে অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। বাজ্যাত
অনাথিত আৰু অপৰিকল্পিতভাৱে কুল আৰু কলেজৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ বাধা দিবৰ কাৰণেই
এই বাবস্থা বেঢ়ি অপৰিহাৰ্য হৈ পৰিছে। মই জানিৰ পাৰিষ্ঠেঁ যে বাজ্যাবণ্টত এনে
কিছুমান কলেজ আচে য'ত ছাত্ৰৰ সংখ্যা অধাপকতকৈ মাত্ৰ তিনি গুণহে বেঢ়ি।
ঘৰ-ঘৰাৰ, আছিলাপাতি, কমন কম, চাৰ্সকলৰ সামগ্ৰিক জীৱনৰ আৰু অন্যান্য সামৰিধা
আৰু সেইবিবাকৰ উন্নয়নৰ বাবে ধনৰ যোগান ধৰিব পৰা যাৰ নে নায়াৰ তাৰ থতি
ধণোপন্থ মণোযোগ নিদিয়াকৈ কলেজবিলাকক স্বীকৃতি দিয়ানৈ দুৰ্ভীগাৰ কথা।
যথোপন্থ পঁজি মহত বপাৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিয়া হোৱা নাই। নৈশ শ্ৰেণীত ভড়ি
হোৱা স্থানীয় নিয়াৰ্থাপৰ চাকৰিয়ালসকল বদলি হলৈ নাইৰা তেওঁলোকৰ পাঠ্যক্ৰম
সম্পূৰ্ণ হলো তেওঁলোকে যদি নৈশ বিদ্যালয় এবি দিয়ে তেন্তে তাৰ অৱস্থা কি হব
তালৈ লক্ষ নৰখাটকৈ স্থানীয় চাকৰিয়ালসকলৰ চাহিদা পূৰণৰ বাবে মুজ্জতাৰে নৈশ
শ্ৰেণীসংহ খলিবলৈ অনুমতি দিয়া হৈছে। আমি এই কথাও স্বীকাৰ কৰিব লাগিব
যে ঘাঁটি পঁজি পূৰণৰ মধ্যবীদানৰ কেতোত কোনো যুক্তিসংজ্ঞত মান নিৰ্দিষ্ট কৰা হোৱা
নাই আৰু তাৰোপৰি সেইবোৰ স্থানৰ হয় নে নহয় আৰু যি ঘাঁটি পতা হয় সেই ঘাঁটি
প্ৰকৃততে তেনে অনুষ্ঠানৰ ঘাৰশ্যাকতা আচে নে নাই তাৰ প্ৰতিও লক্ষ্য বৰ্তা নহয়।

এনে কেতবোর উদ্দেশ্য সাধনত যোগাযোগ পার্ট্যক্রমেই (correspondence course) এনে অনুষ্ঠানতকে বেছি ভাল আক মিত্যাব্যাপী হ লহেই তেন নেকি বুলিও কিছুমানে তাৰে ।

চৰকাৰী নীতি উৱজ্ঞা কৰিও স্থাপন কৰা নতুন কলেজসমূহক স্বীকৃতি দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্ববিদ্যালয়সমূহে অৱস্থন কৰা নীতিৰ থৃতি বাজ্য চৰকাৰে উৱিগ্নিতাবে লক্ষ্য কৰিছে । এই প্ৰসংজত ইইটো স্মৰণ কৰিবলগা কথা যে সমগ্ৰ ভাৰতৰ বিভিন্নত জনসংখ্যা অনুপাতে অসমতে কলেজৰ সংখ্যা সৰহ । বাজ্যত চিৰাচৰিত ধৰণৰ দুটাকৈ বিশ্ববিদ্যালয় আক ইতিমধ্যে স্থাপন কৰা ক্ষমি বিশ্ববিদ্যালয়খন থাকোৱে স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীসমূহ কেৱল বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লক্ষ্য থকাহে দৰকাৰ, কলেজসমূহত আৰম্ভ কৰিবলৈ দিব নালাগে বুলি সকলোৱে ভবা দৰকাৰ । দুৰ্ভাগ্যবশতঃ এইটো কৰা হোৱা নাই । বিশ্ববিদ্যালয়সমূহৰ নীতি আক অগ্ৰাধিকাৰৰ ক্ষেত্ৰত বাজ্যত অতি কঢ়িন বিহীন অৱস্থালৈ চকু বাখিব লাগে ।

উন্নয়নৰ কথা বাদ দিলেও আনকি এখন স্থৰ্থতিষ্ঠিত বেচৰকাৰী কলেজকৈ অৰকৰী চাহিদা পূৰণ কৰিবৰ বাবে এক শকত পুঁজিৰ আৰম্ভাক । তেনে কেআত নতুনকৈ স্থাপিত কলেজবোৰ অৱস্থা কেনে হব পাৰে তাক সহজে অনুমান কৰিব পাৰি । মোৰ বোধেৰে বৰ্তমানে থকা কলেজবোৰ ধৰ-দুৱাৰ, চাৰ-চাত্ৰীবাস, পুণিভঁৰাল, গবেষণালাব, ধেন-পথাৰ, কমন কম আক আন আন স্বিদ্বাৰ যোগান ধৰাৰ বাবে পাৰপৰা পুঁজিৰ সকলো ধন ন্যায়সংজ্ঞতভাৱে কলেজবোৰ নাজত রিতৰণ কৰিব লাগে যাতে সেইবোৰ পুনৰ সম্পূৰ্ণৰণ কৰাৰ আগতে এক ন্যূনত ; মানঙ্গুলৈ আঢ়িব পাৰে ।

বৰ্তমানে থকা বুনিয়াদী প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰসমূহৰ ছাত্ৰ ভত্তি কৰিব পৰা অমতা সম্পূৰ্ণৰণ কৰাৰ বাবে চলিত বছৰৰ আঁচনিত শিক্ষকৰ প্ৰশিক্ষণ সমস্যাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে । প্ৰশিক্ষণ মোপোৱা শিক্ষকসকলক প্ৰশিক্ষণ দিয়াৰ বাবে প্ৰাথমিক কল শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ আঁচনি অনুসৰি এহেজাৰ শিক্ষকক সংক্ষিপ্ত পার্ট্যক্রমত প্ৰশিক্ষণ দিয়া হ'ব । চলিত বছৰৰ আঁচনিত প্ৰাথমিক কলুসমূহৰ সা-স্বিদ্বাৰ ওপৰত যথোপযুক্ত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে ।

বাজ্যক চৰকাৰে ক্ৰমাগতভাৱে ষষ্ঠ্যান শ্ৰেণীলৈকে বিনা মাচুলেৰে শিকাদানৰ বাবে লোৱা নীতি অন্যান্য চতুৰ্থমান শ্ৰেণীলৈকে বিনামাচুলৰ শিক্ষা প্ৰৱৰ্তন কৰিবৰ বাবে ১৫ লাখ টকা ধাৰ্য্য কৰা হৈছে । শিক্ষা বিভাগে লোৱা নতুন আঁচনিসমূহৰ ভিতৰত উভৰ গুৱাহাটী স্থাপন কৰা হিন্দী শিক্ষকৰ প্ৰশিক্ষণ কলেজ আক গুৱাহাটী স্থাপিত সংস্কৃত কলেজৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি । গোৱালপাৰা জিলাৰ উপৰিও মজললৈ আৰু বৰপেটা গংকুমাতো শিক্ষা বিভাগে বড়ো মাধ্যমৰ ক্লুল পাতিছে । যদিও চলিত শিক্ষাৰ্থৰ কাৰ্লছোৱাৰ পৰা কঢ়িন কলেজত পদাৰ্থ বিদ্যাত স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণী মুকলি কৰা হৈছে, অসমত চিৰাচৰিত ধৰণৰ দুটাকৈ বিশ্ববিদ্যালয় থকা আক নতুনকৈ আন এটি বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপনৰ সম্ভাৱনাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত শিক্ষাৰ পুনৰাবৃত্তি আতৰাবলৈ স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীসমূহ কেৱল বিশ্ববিদ্যালয়তহে থকা উচিত বুলি চৰকাৰে ভাবে ।

কাৰিকৰী শিক্ষা—

কাৰিকৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো ১৯৬৯-৭০ চনৰ কালছোৱাত নতুন কোনো সম্পূৰ্ণৰণ আঁচনি লোৱা হোৱা নাই । মাননীয় সদস্যসকলে জানে যে ঔদ্যোগিক আক উন্নয়ন আঁচনিৰ এটা স্বত কাৰিকৰী লোকৰ অভাৱে যি এক জটিল সমস্যাৰ সম্ভাৱনাৰ স্থিতি কৰিছিল,

ବର୍ତ୍ତମାନେ ମେହି ଅନ୍ତର ପୂର୍ବ ଲୋରାର ଉପରିଓ ଅଭିଯାତ୍ରିକ ଜ୍ଞାତକ ଆବ୍ ଡିପ୍ଲମାଧାରୀର ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟୋ ଜ୍ଞାନତାକେ ବେଳି ହୈ ପରିଛେ । ଇଙ୍ଗ୍ଲୀସ୍‌ବିଂ କଲେଜ ଆବ୍ ପଲିଟେକ୍ନିକ୍ କ୍ଲାସମୁହତ ଇତିହାସ୍ୟେ ବହୁବେକୀମା ଚାତ୍ର ଡାଇଲିବ ସଂଖ୍ୟା କମି ଆହିବଲୈ ସବିତେ । ବର୍ତ୍ତମାନେ ଥିକା ପି କାନ୍ସଟ୍ରାଯଙ୍ଗରୁହ ମୁସଂଗାନ୍ତ କରି କାବିକବୀ ଶିକ୍ଷାବ ମାନ ଉନ୍ନତ କବାବ ବାବେ ଚେଠା ଚଲୋରା ହୈଛେ । କିନ୍ତୁ ଆକ୍ଷମିକ ଚାହିଁଲା ପୂର୍ବର ବାବେ ଆବ୍ ଆଶାତେ ଲୋରା ମିଳାଇ ଅନୁଯାୟୀ ଶିଳାଚରତ ହୃଦୟ କବିବନ୍ଦା ଆକ୍ଷମିକ ଆଭିଯାତ୍ରିକ କଲେଜର କାମ ଚଲି ଆଛେ । ଦେଶର ଉଦ୍ୟୋଗିକ ବାତାବରଣ ଉନ୍ନତ ହୋଇବ ଫଳତ ଯଦିଓ ଆଭିଯାତ୍ରିକ ଜ୍ଞାତକ ଆବ୍ ଡିପ୍ଲମାଧାରୀର ନିରୋଗର ଅର୍ଥାବେ ଉନ୍ନତି ହୈଛେ ତଥାପିଓ ଜ୍ଞାତକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମତ ନତନ ନତନ ବିଷୟର ଅନ୍ତର୍ଭକ୍ତକବାବ ଲଗାତେ ବିଭିନ୍ନ ସବଳ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗଢି ଉଠାଇଲ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବାବୀ ଡିପ୍ଲମା ପାଠ୍ୟକ୍ରମତୋ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ଗାୟୁବି ଲବଲାଗା ହୈଛେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୧୯୭୦-୭୧ ଚନ୍ଦର ବହୁବେକୀମା ଯୋଜନାତ ଜ୍ଞାତକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପୁନରବିନ୍ୟାସ, ଡିପ୍ଲମା ପାଠ୍ୟକ୍ରମତ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟର ଅନ୍ତର୍ଭକ୍ତକବଣ, ପ୍ରତିଭା ବିକାଶ ଆଦି ନତନ ଆଂଚନି ଲବଲୈ ପ୍ରସାର କରା ହୈଛେ । ପାର୍ବିତ୍ୟ ଅନ୍ଧଲର ଯୋଜନାତ ଶିଳଂ ପଲିଟେକ୍ନିକ୍ର ଉନ୍ନୟନର ଉପରିଓ ହାଫଲଙ୍ଗର ଜୁନିୟର ଟେକ୍ନିକେଲ କ୍ଲୁବର ସବ-ଦୂରାବ ନିର୍ମାଣର କାମ ହାତତ ଲୋରା ହ'ବ ବୁଲି ପ୍ରସାର କରା ହୈଛେ ।

ଏତିହାସିକ ଗରେଷଣାର କ୍ଷେତ୍ରର ବସନ୍ତ ପୁରୁଷୀ ଆବ୍ ପୁରୁତ୍ବ ଅବ୍ୟାନ ବିଭାଗେ ଧାରାବାହିକ ଉନ୍ନତି କରି ଆହିଛେ ଆବ୍ ବର୍ତ୍ତମାନେ ଇ ଏଠା ପୁଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟାବର ଗରେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକଟେ ଗଢି ଲୈଛେ । ଅନ୍ତରେ ଆମାଧାରିତ ଉନ୍ନତ ହୋଇଲା ନରମ-ଦଶମ ଶତିକାର ପ୍ରତିହାସିକ ଆବିକ୍ଷାବସମୁହେ ଅଗମ ବସନ୍ତି ନତନ ପୋହର ପେଲାଇଛେ ଆବ୍ ଜନ୍ମାଧାରଣକ ଇ ଗଭୀରାତୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭକ୍ତିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭକ୍ତିକୁ କରି ତୁଳିଛେ । ଟେଇ ଭାଷା ଆବ୍ ଆମ ଆମ ପୁରୁଣି ପାତ୍ରଲିପି ଆବ୍ ତାଧିକଲି ସଂଘର କବାବ ଉପରିଓ ଏହି ବିଭାଗେ ଏଣେ ବସନ୍ତମୂଳକ ଆବ୍ ଗାଂକ୍ରିତିକ ମୂଳ୍ୟ-ମୂଳ୍ୟାବଳୀର ପ୍ରକାଶ କବାବ କାମ ହାତତ ରୈଛେ ।

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଆବ୍ ଚିକିତ୍ସା

କଲେବା ଆବ୍ ସମ୍ବନ୍ଧର ଦରେ ସଂକ୍ରାମକ ବ୍ୟାଧିର ପରା ଯଦିଓ ବାଡ଼ାଥିନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତାବେ ମୁକ୍ତ ନହିଁ କେଇଥିମାନ ଜିଲ୍ଲାତ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗେ ଇଯାବ ବାବେ ବ୍ୟାଗକ ବସନ୍ତା ଲୋରାବ ଫଳତ ଏହି ବ୍ୟାଧି ଆନ ଆନ ଅନ୍ଧଲିଲେ ପୌଚରାତ ବାବା ଦିବଲୈ ସନ୍ଧମ ହୈଛେ । ସମ୍ଭ ନିର୍ବଳ ଆଂଚନି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରା ସମ୍ବେଦ ବହୁତୋ ଲୋକେ ନିଜେ ଛିଟା ନମ୍ବ ଆବ୍ ଲବା-ଛୋରାଲୀକୋ କମ ବସନ୍ତ ଛିଟା ଦିବଲୈ ମାତ୍ର ନହୁଁ । ଏହି ସମଦାଚୋଟୀ ମାଧ୍ୟାନ କବିବଲୈ ପକ୍ଷାଯାତର ମହିୟାଗ ବିଚବାବ ଉପରିଓ ବାଜ୍ୟଥିନ ଛିଟା ଲୋରା ବାଧ୍ୟାତମାନକ କବିବଲୈ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାବ କଥା ଚରକାବେ ବିବେଚନା କବିତେ । ଏହି ବିଭାଗେ ବିଶେଷକୈ ପିଚପରା ମମ୍ପଦାରର ମାଜତ ଥିକା ଥିକା, କେନ୍ସାର ଆବ୍ କୁନ୍ଦର ଦରେ ମାରାକ ବୋଗମୁହିର ନିୟମନର ବାବେ ଇଯାବ କାମ-କାଜ ମମ୍ପ ସାବଧନ କରାବେ ବସନ୍ତା ହାତତ ଲୈଛେ । ବର୍ତ୍ତମାନେ ବାଜ୍ୟଥିନ ୧୦୫୮ ଟା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରର କାମ ଚଲି ଆଛେ ଆବ୍ ଏହି ବଚରଟୋର ଭିତରତ ଆବ୍ କେଇବାଟାଓ ଏଣେ କେନ୍ଦ୍ର ମକଳି କରା ହବ । ଏତିଆ ପ୍ରାୟ ଗୋଟେଇ କେଇଥିନ ଜିଲ୍ଲା ଆବ୍ ମହକୁମାର ସଦରତ ବନ୍ଧନବିଶିଷ୍ଟ ଯତ୍ନ ଆଛେ ।

ଏତିଆ ୧୧୪ ଟା ପରିଯାଳ ପରିକଳପନା କଲ୍ୟାଣ କେନ୍ଦ୍ର ଚଲି ଆଛେ ଆବ୍ ଭାବତ ଚକକାବର ସଂଶୋଧିତ ପରିତି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ-ବେନ୍ଦ୍ରର ସୈତେ ତେଣେ ଧରଣର ଆବ୍ ୫୦ ଟା ଗାର୍ଲୀସୀଯା କେନ୍ଦ୍ର ଆବ୍ ବର୍ତ୍ତମାନର ୧୧୪ ଟା କେନ୍ଦ୍ର କ୍ରପାତ୍ତବିତ କରି ୭୦ ଟା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ହୃଦୟ କରିବାକିରିବାର ପ୍ରମାଣର କବା ହୈଛେ । ଇଣ୍ଟାଇଉଟୋରାଇନ କାଂଟାଚେପ୍ଟିଭ୍ ଡିଭାଇଚ, ଭାର୍ଯ୍ୟମାନ ଗୋଟି, ବନ୍ଦ୍ୟାକବଣ ଗୋଟି, ତଥ୍ୟ ଆବ୍ ମନ୍ୟାକନ ଗୋଟି ଇତ୍ତାଦିତ ବନ୍ଦିତ ସା-ସ୍ଵିଧାରେ ଜିଲ୍ଲା ପରିଯାଳ-ପରିକଳପନା କାର୍ଯ୍ୟାବଳୟମୁହ ଚଲି ଆଛେ । ବାଜ୍ୟର ପରିଯାଳ ପରିକଳପନା ଆଂଚନି ଖନର କାମର ଲଗାତ ମାତ୍ରମନ୍ତର ଆବ୍ ଶିଖ କଲ୍ୟାଣ ଆଂଚନିର କାମର ସମୟର ସଥି ହୈଛେ ।

বাজ্যখন বীমাকৃত বনুরাগকলক চিকিৎসার সা-স্টুডিও যোগোরাব উদ্দেশে, বে ১৯৫৮ চনৰ শেষৰ ফালে কৰ্মচাৰীৰ বাড়িক বীমা আঁচনিখন প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়। ৫ থে চিকিৎসালয়ৰ নৈতে এই আঁচনিৰ কাম আৰম্ভ কৰা হৈছিল। বৰ্তমান এনে চিকিৎসা-লয়ৰ সংখ্যা ১২ থে হৈছেহি আৰু অন্য ৩ থে চিকিৎসালয় নতুনকৈ আৰম্ভ কৰাৰ সন্তোৱনা আছে।

নিম্ন স্নাতক আৰু স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাদানৰ মেত্ৰত অসম মেডিকেল কলেজ আৰু গুৱাহাটী মেডিকেল কলেজে সন্তোষজনক ভাৱে অধ্যাপিতি লাভ কৰিছে। ১১টা বিষয়ত ইতিমধ্যে স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণী পোৱা হৈছে। শিলচৰ মেডিকেল কলেজৰ প্ৰাক-মেডিকেল শ্ৰেণীৰ কাম পুৰণৰ কলেজত চলাই থকা হৈছে আৰু প্ৰথম এম, বি, বি, এচ, শ্ৰেণীৰ কাম ১৯৬৯-৭০ চনৰ শিক্ষাবৰ্ধনৰ পৰা কলেজৰ নিজস্ব ভৱনত আৰম্ভ কৰা হৈছে। কলেজৰ নিজা মাটিত হাঙ্গতাল ভৱনকে ধৰি অন্যান্য ভৱন নিৰ্মাণৰ কাম ইতিমধ্যে হাতত সোৱা হৈছে।

চৰকাৰী কৰ্মচাৰীসকলক চিকিৎসার সা-স্টুডিও দিবৰ বাবে শ্ৰিলঙ্ঘন প্ৰথমতে প্ৰৱৰ্তন কৰা বৰঙশিমুলক স্বাস্থ্যসেৱা আঁচনিৰ কাম বৰ্তমান গুৱাহাটী আৰু শিলচৰলৈও সম্পূৰ্ণৰ কাম ইতিমধ্যে হাতত সোৱা হৈছে।

শ্ৰেণী

গাথাৰণ বনুৱা পৰিস্থিতি আৰু ঔদ্যোগিক সম্পর্ক যথেষ্ট সন্তোষজনক বুনিয়োহৈ কৰ পাৰি। অৱশ্যে আমাৰ বাজ্যখনত ধৰ্মঘষট আৰু তলাবৰ ঘটনা একেবাৰে গোহোৱা নহয়। ধনশিৰি চাহ বাগিচাত এনে ঘটনাত অশাস্ত জনতাৰ ওপৰত পলিচে ঝুলী চলাবলগীয়া হয়। কোনো বাধ্যবাধকতাৰ পক্ষতি অৱলম্বন নকৰাকৈ পশ্চিমবঙ্গতকৈ অসমৰ চাহ বনুৱাগকলক উচ্চতৰ দৰমহাৰ হাৰ দিয়াৰ বাবে স্বাক্ষৰিত প্ৰিপাক্ষিক চুক্তি বচ্ছবটোৰ আটাহাতকৈ উল্লেখযোগী সফলতা। তন্দুপৰি চমাই কাম কৰা অশ্বায়ী বনুৱাক সামৰিক বনুৱা বুঁগি নথৰিবলৈ স্থিৰ কৰাৰ উপৰিও ১৯৬৯ চনৰ ১ জানুৱাৰী তাৰিখৰ পৰ্যায়তে নিয়োগৰ পৰিমাণ বাধিবলৈ সম্মত হয়। তাৰত চৰকাৰৰ বিভূমন্ত্ৰীৰ সৈতে আলোচনা কৰোৱাত যই চাহ বনুৱা আইন অনুসৰি বিনামূলীয়া বাসস্থানৰ স্থৰিদ্বা দিয়াৰ সময়স্থানৰ কথা আৰু লগতে এই যোজনাত বাসস্থান নিৰ্মাণৰ বাবে পুঁজিৰ আৱশ্যকতাৰ কথা উপাপন কৰিছিবেঁ। কিয়নো এনে এটা পুঁজি অবিহনে থায় ১০ বচ্ছৰে অনগ্ৰহ হৈ থকা গৃহনিষ্ঠানৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰি তোলা কঢ়িন হ'ব। আশাকৰা হৈছে যে এই আঁচনিৰ কাম আৰম্ভ কৰিবলৈ ভাৰত চৰকাৰে বাজ্যিক যোজনাৰ বচ্ছৰুত কেন্দ্ৰীয় থঙ্গত বচ্ছি ২ কোটি টকা চতুৰ্থ মোজনাত দিব।

বিভিন্ন বনুৱা আইনৰ দ্বাৰা সমৃদ্ধ হাঁতে যথোপযুক্তভাৱে কাৰ্যকৰী কৰা এৰ তাৰ কাৰণে সকলো চৌটোকে চলোৱা হৈছে। বচ্ছবটোত শিলপৰিদ্বা প্ৰশিক্ষণকে ধৰি বিভাগীয় কল্যাণমূলক আৰু বনুৱাৰ শিক্ষা আঁচনিৰ কাম-কাজসমূহ চলাই থকা হৈছে আৰু আৱশ্যক অনুযায়ী ইয়াৰ সম্পূৰ্ণৰ কৰা হৈছে।

নিয়োগ পৰিস্থিতি

নিয়োগ দেৱা সংষ্টুপে চৰকাৰী থঙ্গৰ প্ৰতিষ্ঠান আৰু ১০ জন বা ততোধিক লোকক নিয়োগ কৰা বেচৰকাৰী থঙ্গৰ প্ৰতিষ্ঠান প্ৰত্যক্ষভাৱে নিয়োগ কৰা লোকৰ সংখ্যা সম্পৰ্কে

চলোরা সমীক্ষার পরা এইটো দেখা গৈছে যে অসমৰ সর্ববৃন্দ নিয়োগ পরিষিতি শতকৰা ৫ ভাগ হাস পাইছে অর্থাৎ ১৯৬৮ চনৰ মার্চৰ শেষলৈকে নিয়োগৰ সংখ্যা আছিল ৭৩৭৮৫ আৰু ১৯৬৯ চনৰ মার্চৰ শেষলৈকে এই সংখ্যা হয়েগে ৭০০৭৭ জন। চৰকাৰী খণ্ডত নিয়োগৰ সংখ্যা বৰ্কি পায় শতকৰা ৩৯ ভাগ (অর্থাৎ ৯৫৭০ জন)। আনহাতে বেচৰকাৰী খণ্ডত নিয়োগৰ পৰিমাণ হাস পায় শতকৰা ৯৪ ভাগ (অর্থাৎ ৮৬৬৫০ জন)। অৰ্কে চৰকাৰী প্ৰতিষ্ঠানত নিয়োগৰ সংখ্যা অৱশ্যে সামান্য পৰিমাণে বৰ্কি পায়। নিৰ্জীবকাৰ্যা সম্পৰ্ক হোৱাৰ ফলত বেল বিভাগতো নিয়োগৰ সংখ্যা ছিস পায়। চাহ উদ্যোগতো নিয়োগৰ পৰিমাণ হাস পোৱা দেখা গৈছে।

নিয়োগ বিনিয়োগৰ পৰিসংখ্যাৰ পৰাও ১৯৬৯ চনৰ বছৰটোত নিবনুৱা সংখ্যা যথেষ্ট পৰিমাণে বৰ্কি পোৱা দেখা গৈছে। অকাৰিকবী লোকৰ মাজতেই মাইকে নিবনুৱা লোকৰ সংখ্যা বৰ্কি পোৱা দেখা যাব। শিৰসাগৰ জিলাতে কাৰিকবী আৰু অৰ্কেকাৰিকবী চাকৰি প্ৰাপ্তিৰ সংখ্যা যথেষ্ট বেছি। খাচী আৰু জয়ন্তীয়া জিলা আৰু কামকপ জিলাত অৱতক আৰু আতকোভু ডিগ্ৰীধাৰী নিবনুৱা লোকৰ সংখ্যা বৰ্কি পোৱা দেখা গৈছে। লক্ষণ্যপৰ, শিৰসাগৰ আৰু কাছাৰ জিলাত প্ৰাক-বিশ্ববিদ্যালয়, উচ্চ মাদাগিক আৰু প্ৰৱেশিকা পৰ্বীকৰা পাচ কৰা নিবনুৱাৰ সংখ্যা যথেষ্টতাৰে বৰ্কি পোৱা দেখা গৈছে। ডিগ্ৰীধাৰী আৰু টিপ্পোৰ্মাধাৰী আভিযান্ত্ৰিক লোকৰ মাজতো নিবনুৱাৰ সংখ্যা বৰ্কি পাইছে।

জনশক্তিৰ সমন্বাৰ জাগত সংশ্লিষ্ট সকলো লোকে নিয়োগ-বিনিয়োগ বিভাগৰ বিশেষ সেৱা আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্ত নিয়োগৰ বজাৰ তথ্য (Employment Market Information) ব্যৱহাৰিক নিৰ্দেশনা (Vocational guidance) আদিয়ে যোগোৱা সামূহিক বৰ্তমানে এগৰণ কৰিছে। আনন্দনিক আৰু উদ্যোগিক শিকান্বীচ প্ৰশিক্ষণ আদিকে লৈ কাৰিকবী প্ৰশিক্ষণ আঁচনিখা যথেষ্ট পৰিমাণে সম্পূৰ্ণৰূপ কৰা হৈছে। যোজনা আয়োগৰ কাৰিকবী প্ৰশিক্ষণৰ কাৰ্যাবহী দলৰ পৰামৰ্শ অনুযায়ী যোজনাত ধৰা অধিকাংশ ধাৰা ইতিমধ্যে প্ৰৱৰ্তন কৰি বিষয়সমূহৰ সা-সংজৰি আৰু গৃহনিৰ্মাণ আৰু কম জনপ্ৰিয় কাৰিকবী বিষয়সমূহ অধিক জনপ্ৰিয় কৰি তোলা কামত ব্যৱ কৰা হয়। প্ৰথম যোজনাৰ পৰা ১৯৬৯ চনৰ শেষলৈকে পিতিঙ্গ উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা মুঠতে ১৫১৮ জন প্ৰশিক্ষাখীয়ে কতকাৰ্য্যতাৰে কাৰিকবী প্ৰশিক্ষণ সমাপ্ত কৰিছে। শিক্ষা নৰ্বীচ প্ৰশিক্ষণ আঁচনিত চৰ্তুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ শেষলৈ ১০০ আসনৰ লক্ষ্য পূৰণ কৰিবলৈ অতিবিত্ত সা-স্বিকাৰ কৰাৰ কথা ভৱা হৈছে।

সকলো বাজীৰ যোজনাকে নিয়োগমুৰ্দী কৰা হৈছে যদিও শুমশক্তিত নতুনকৈ যোগ দিয়া সকলো লোককে এইবোৰে যথোপযুক্ত নিয়োগৰ স্বিকাৰ দিব নোৱাৰে। চৰ্তুৰ্থ যোজনা-খন কমি অভিমুক্তি কৰা হৈছে। দুটা খস্তা কৰাৰ বাবে যিমানেই জলসিঞ্চনৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে, আগি নিয়োগৰ স্বিকাৰও সিমানেই লাভ কৰিব পাৰিব। ত মিহীনসকলক নিয়োগৰ স্বিকাৰ দিয়াৰ বাবে কেতোৰ সংৰক্ষিত অঞ্চল মুকলি কৰি দিয়া হৈছে। বাজ্যাখনৰ ক্ষত শিল্পপৌৰ যনতো বিশেষ মনোমোৰ্চ দিয়া হৈছে। প্ৰণান পৰ্যায়ে ঘোষণা কৰা “পেকেজ” আঁচনিৰ আন্তৰ্ভুক্ত উদ্যোগসমূহ গতি উঠায় কৰিব আৰু যোজনাৰ শ্ৰেষ্ঠ ফালে এই সমসামৰ্ত্তোৰ উপনথ ঘটোৱাত কিছু পৰিমাণে অৱিছনা যোগাৰ। স্থানীয় সম্পৰ্ক আৰু মজুন্তীয়া ধৰণৰ কাৰিকবী বিদ্যাৰ ভিত্তিত নথিবল দাঁতকাষবীয়া আৰু গ্ৰাম্য অঞ্চলত ক্ৰিয়াকলাপ প্ৰতিষ্ঠাত অধিক গুৰুত্ব আৰাপ কৰিব লাগিব।

বিদ্যুৎশক্তি আৰু প্ৰান্তীয় বৈদ্যুতিকৰণ

অসম ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ মণ্ডলী আৰু অসম চৰকাৰৰ নামকপত্ৰ পঞ্চম থাৰ্মেল গোচৰ্মো কিম্বা খাড়ী পাহাৰৰ কৌৰদেমুকুলাটি জলবিদ্যুৎ প্ৰকল্পটো স্থাপন কৰিবৰ কাৰণে জোৱ দি আছিছে। ভাৰত চৰকাৰৰে ১৯৭৬-৭৭ চনৰ পৰা ল'গটিক জলবিদ্যুৎ প্ৰকল্পৰ পৰা ৩০ মেগাৰাটি বিজুলীশক্তি যোগোৱাৰ সিদ্ধান্ত হৈতে। ভৱিষ্যতে হোৱা বিজুলীশক্তিৰ অভাৱ আংশিক ভাৱে কয়লাভিত্তিক থাৰ্মেল কেন্দ্ৰৰ পৰা আৰু সৱলথিনি জলবিদ্যুৎ শক্তিৰ পৰা পৰণ কৰিব লগা হ'ব। নামকপ প্ৰকল্পৰ চতুৰ্থ ঘন্টৰ পৰা ১৯৭১-৭২ চনত বিজুলীশক্তি উৎপাদন আৰম্ভ কৰিব পৰা হ'ব বুলি আশা কৰা হৈতে আৰু উমিয়াম জলবিদ্যুৎ প্ৰকল্পৰ দ্বিতীয় পৰ্যায়ৰ কাম ১৯৭০-৭১ চনত আৰু গাৰে। পাহাৰ থাৰ্মেল প্ৰকল্পৰ কামে ১৯৭১-৭২ চনত সম্পূৰ্ণ হ'ব বুলি আশা কৰা হৈতে। নতুনকৈ বিজুলী শক্তি উৎপাদনৰ লগে লগে ট্ৰেনসিশান পদ্ধতিবে নিখুঁত ভাৱে পৰীক্ষা চলাই থকা হৈতে যাতে ঘাই লাইনসমহৰ নিৰ্ণীত অতীৰ মিতৰাণী বিজুলী শক্তি প্ৰৰ্বাহৰ লগত থাপ থওৰা হ'ব। আস্তঃ ৰাজ্যিক বিজুলী শক্তি যোগানৰ কেন্দ্ৰত নথাবেও আৰু উত্তৰ-পূৰ্ব সীমান্ত প্ৰশাসনৰ কেতোৱৰ মৈইত বিজুলীশক্তি যোগান ধৰাৰ উপৰিও ১৯৭০ চনৰ ফুনুনবীৰ পৰা নিম্নবালৈও বিজুলী শক্তিৰ যোগান ধৰা হৈতে আৰু গুৱাহাটী-বঙাইগাঁও বিদ্যুৎ সংৰোগ লাইন সম্পূৰ্ণৰূপে কৰি পশ্চিম বঙ্গলৈ বিজুলী শক্তিৰ যোগান ধৰিবলৈ কৰা এখন চুক্তিৰ কামে পূৰ্ণ সম্পূৰ্ণ হৈতে।

সীমিত সম্পদেৰে অসম ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ মণ্ডলীয়ে এতিমালৈকে ২৯৭ খন গাঁও, ১৫০খন চাঁচ বাণিজ্যিক বিজুলী শক্তিৰ যোগান ধৰিবলৈ আৰু কষিকাৰ্য্যৰ কাৰণে ১৪টি পাল্প থান কৰিছে। ৰাজ্যিক জলসিক্ষণ কঢ়ি এখনো সম্পূৰ্ণ জলসিক্ষণৰ বাবে বিদ্যুৎ-শক্তিৰ যোগান ধৰিবলৈ বিদ্যুৎ কৃতি আৰু জলসিক্ষণ বিভাগৰ কামৰ মাড়ত সম্মুহ সাধন কৰি আছে।

অসম চৰকাৰৰ ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ মণ্ডলীৰ কাম-কাজ সময়ে তদন্ত কৰিবৰ বাবে গঠন কৰা তদন্ত আয়োগখনে খৰতকীয়াকৈ তদন্ত সমাধা কৰিবৰ বাবে চেষ্টা চলাই আছে। বিভিন্ন জিলাসমূহত উপদেষ্টা সমিতি গঠন কৰাৰ ফলাফলে সহযোগিতাত স্থানীয় অঞ্চলিক আৰু অভিযোগবোৰ আঁতৰোৱা সন্তুষ্টি হ'ব বুলি আশা কৰা যায়।

শিক্ষণ

ভাৰত চৰকাৰৰ ৰাজ্যিক তেল শোধনৰ ক্ষমতা প্রায় এক নিযুত মেট্ৰিক টনলৈ বৃক্ষি কৰিব বুলি প্ৰতিশ্ৰূতি দিছে আৰু পেকেজ আঁচনি অনসবি ৰাজ্যিক পেট্ৰকেমিকেল কমপ্লেক্স, কাগজৰ কল স্থাপন আৰু ৰোকাজনৰ চিমেন্ট কাৰখনাব প্ৰাৰম্ভিক কাম আৰম্ভ হ'ব আৰু গুৱাঘানী শোধনাগীৱনৰ তেল শোধনৰ ক্ষমতা ১১ নিযুত মেট্ৰিক টনলৈ বৃক্ষি পাৰ। কিছুমান বেচৰকাৰী সংঘটন আৰু বিহাৰ চৰকাৰৰ সহযোগিতাত স্থানীয় কৰিব পোজা কাগজৰ কলৰ প্ৰচেষ্টা সময়ে চৰ্দাস্ত সিন্ধাস্ত লোৱাৰ কথাটো চৰকাৰৰ বিবেচনাধীন হৈ আছে। চৰকাৰে ১৯৬৯ চনত অসমত ধন বিনিয়োগ কৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণেৰে প্ৰেৰণা যোগাব বুলি যোৰণা কৰিছিল। চৰকাৰী আৰু বেচৰকাৰী খণ্ডত ধন বিনিয়োগ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা যোগোৱাৰ আৰু উৎপাদনৰ খৰচ আৰু বন্ধৰ দাম কয়েৰাত সহায় কৰি অসমৰ পৰা উৎপাদিত সামগ্ৰী ভাৰতৰ আন টাইটলৈ নিয়া স্থচল কৰাৰ উদ্দেশ্যো কেন্দ্ৰীয় আৰকাৰী কৰ, কেন্দ্ৰীয় বিক্ৰী কৰ, নিগম কৰ আৰু কান্দিম শুলক বিচু পৰিমাণে বেঢাই দিবলৈ আৰু নদীপথ বন্ধ কৈ যোৱাৰ হেতুকে পৰিবহন সাহায্য দিবলৈ ভাৰত চৰকাৰক অন্বেষণ কৰা হৈছিল। মই আশা কৰেঁ। ৰান্ধু কমিটীৰ অন্মোদন অন্যাণীয় প্ৰেৰণা যোগাবলৈ ভাৰত চৰকাৰে কাৰ্য্যকৰী ব্যৱস্থা ল'ব।

লাকুৱা আৰু বন্দুসাগৰত থনন কৰি খাকৱা তেল পোৱাৰ পাছত অসম চৰকাৰৰ
কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক ন দি কৈছে যে এই বাজ্যৰ তেলৰ ইয়াতেই শোধনৰ বাবদ কৰিব
লাগে আৰু যজ্ঞি প্ৰদৰ্শন কৰি কৈছে যে এনে কৰিলে অসমৰ খাকৱা তেল অতি মিত-
বায়ীতাৰে বাৰচাৰ কৰিব পৰা যাব। মই সদনক আনন্দেৰে ভনাঙ যে ভাৰতৰ প্ৰধান
মন্ত্ৰীয়ে দিয়া বিবৃতি মতে অসমৰ তেল খাদ্যমহত্ত পোৱা এক লিয়ত মেট্ৰিক টন খাবৰী
তেল অসমতে গোধন কৰা হ'ব আৰু বাবাউনী শোধনাগীৱক লগা অভিবিজ্ঞ এক লিয়ত
মেট্ৰিক টন খাবৰী তেল এতিয়া আমদানি কৰা হ'ব। এই শোধনৰ নীতি অনুযায়ী
অকল্য অসমতে পোৱা খাবৰী তেলৰ ভিত্তি কেইবটাও পেট্ৰকেমিকেল উদ্যোগ স্থাপন
কৰিব পৰা হ'ব। কঁচৰ কাৰখনা এটাৰ কাম গুৱাহাটীত আৰম্ভ হৈছে। এটা মানিব
থাল, পিয়াৰা আদি তৈয়াৰ কৰা কাৰখনা স্থাপনৰ আঁচনিও তদন্তীবীণ হৈ আছে।

এই বছৰত চৰকাৰে খাণৰ বাবদ গোৱাটি দি বোগা উদ্যোগপতিসকলক খাণ দিবৰ
বাবে এটা গোৱাটি পুঁজিৰ বাবদ কৰিছে। এই একে উদ্দেশ্যৰেই বেচৰকাৰী খণ্ডত
এটা কোল্পনীয়েও এখন খাণ গোৱাটি আঁচনি যুক্ত কৰিছে।

বাজ্য চৰকাৰে চেৰাপুঁজীৰ চিমেট কাৰখনাৰ সামৰ্থ্য প্ৰতিদিনে ৮০০ মেট্ৰিক টনলৈ
বৃক্ষি কৰিবৰ কাৰণে যথাযোগ। বাবদ হাতত লৈছে আৰু উৎপাদিত সামুদ্ৰী তৈয়াৰৰ
বিভিন্ন টাইলৈ বজ্জুপথেৰে পঞ্চিয়াবলৈ প্ৰস্তুত কৰা আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰিলে পৰিবহন
খবচ দৰাচলতে কমিব নে নকশে সেই সম্পর্কে পৰীক্ষা কৰিছে। উদ্যোগ বিকাশ নিগমৰে
নামকপৰ ইউৰিয়া আৰু গ্ৰাহকতিক চেৰ পৰা পেট্ৰকেমিকেলজ তৈয়াৰ কৰিবৰ বাবে
এখন ‘লেটোৰ অৱ ইনচেন্ট’ পাইছে আৰু আশা কৰা হৈছে যে অহা ১৯৭২ চনৰ পৰা
উৎপাদনৰ কাম আৰম্ভ কৰিব পৰা যাব। কেইবটাও উদ্যোগে মেনে—দিটকিবি,
এনামেনৰ টাঁৰ, লোচাৰ গেৰতেজাইজ পাইপ আৰু সা-সঁগুলি উৎপাদনৰ কাম আৰম্ভ
কৰিছে। ১৯৬৮-৬৯ চনত পঞ্জীভূক্ত হোৱা ক্ষেত্ৰ উদ্যোগৰ সংখ্যা আঁচিল ৭০০ ;
১৯৬৯-৭০ চনত ৮-ছে ১০০০ টা। স্থানীয় আদা, তেজপাত, কাঁচ আৰু চুণৰ ব্যৱসায়ৰ
কাৰণে অসমৰ পাৰ্বত্য উদ্যোগ বিকাশ নিগমে কেইথনমান আঁচনি হাতত লৈছে।

বাজহ, ভূমিসংকৰ আৰু ভূমিপটন

ষষ্ঠি আগতেই এটাৰ পিছত এটাইক অসমত হোৱা বানপানীৰ ব্বংসলীৰ বিষয়ে
উল্লেখ কৰিছিবোঁ। অসম চৰকাৰে ইতিমধ্যে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ সাহায্যৰ কাৰণে
অনুৱোৰ কৰিছে আৰু কেন্দ্ৰৰ পৰা অহা বিশেষভাৱে দল এটাই অসমৰ বানপানী সমস্যা
অধ্যয়ন কৰি গৈছেহি। এই কমিনিৰ পৰামৰ্শ অনুযায়ী কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অসমক
জনহৃষে যে বানপানীৰ সাহায্যৰ কাৰণে হোৱা ব্যয়ৰ বাবদ তেওঁলোকে দিব। খাণ আৰু
মঙ্গুৰীৰ সংৰোচন নিবিধ ৩৫৪-৯৪ লাখ টিকা ধাৰ্য্য কৰা হৈছে।

ভূমি-সংকৰৰ ক্ষেত্ৰত অসমে বিভিন্ন ভূমি-সংকৰ নীতি কাৰ্য্যকৰী কৰি উন্নতিৰ
সমতা বক্ষ। কৰিব পৰিবে। এতিয়াইলকে অসম চৰকাৰে ১৯৫৬ চনৰ ‘অসমৰ ভূমিৰ
সংৰোচন পৰিমাণ নিৰ্কৰণ আইন’ অনুশৰি মাটিৰ ঘৰাকীক যথাযোগ্য কতিপূৰ্বণ দি
অভিবিজ্ঞ ১,৮০,২২১ বিধা মাটি অধিগ্ৰহণ কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে। গ্ৰামদান সম্পৰ্কীয়
আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰা হ'ব মৰিছে আৰু গ্ৰামদানী গাঁও চিচাপে পোৱা ১৪৭১ থন
গাৰঁব ভিতৰত বিভিন্ন জিলাত থকা ১৯৬ থন গাৰঁক গ্ৰামদানী গাঁও বলি মোষণা
কৰা হৈছে। সংৰোচন মণ্ডলৰ অধীনত থকা কিছুমান বেচৰকাৰী সংষ্টিনে ভদ্ৰন
সম্পৰ্কীয় কাম-কাম সুচাৰুকৈপে কৰাৰ আৰু আচাৰ্য্য বিনোৱা ভাবেক আৰু সংৰোচন

মণ্ডলক দিয়া দান বিবির কবিব বাবে বাজিক আৰু মহকুমা পর্যায়ৰ ভূদান মণ্ডল অনপতে গঠন কৰা হৈছে। ১৯৬৮-৬৯ চনৰ কালচোৱাত ৩৩০ টা পৰিয়ালৰ পুনৰ বন্দৰস্থিৰ বাবে এখন আঁচনি ব্যূহত কৰা হৈছিল আৰু এই বছৰত কিছুজ্ঞান নিৰ্বাচিত পৰিয়ালৰ বন্দৰস্থিৰ কাৰণে মাটি দিয়াৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

নগাঁও জিলাত পুনৰ বন্দৰস্থিৰ কাম এই বিহীন বছৰ শেষৰ ফালে আৰু লক্ষীমপুৰ জিলাত ১৯৭১ চনত সম্পূৰ্ণ হৈ। দৰং জিলাত পুনৰ বন্দৰস্থিৰ কাম মাৰ এবছৰৰ বাবে চনিব আৰু কামৰ অধৃতি সন্তোষজনক হৈছে।

চৰকাৰৰ ভূমি-পটোন নীতি (১৯৬৮) ইতিমধ্যে ঘোষণা কৰা হৈছে। মাটিহীন খেতিৱকক খেতি কবিব বাবে মাটি দিয়াটোৱেই চৰকাৰৰ প্ৰধান ইচছা আৰু মই উচ্চোখ কবিবলৈ পাই সুগ্ৰী হৈছোঁ যে এট সম্পর্কে মোৰা বাজেট অবিবেশনত সন্মানিত সদনে গঠন কৰা কথিনিৰ উপদেশ চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰিছে। ভূমিহীন খেতিৱকসকলক মাটি দিওতে চৰকাৰে অনুমতীত জাতি আৰু অনুমুচ্চীত জনজাতিৰ লোকৰ সাথী বন্ধৰ কাৰণে বিশেষ মনোযোগ দিচ্ছে। ১৯৪৮ চনৰ পৰা ১৯৬৯ চনৰ মাৰ্চ মাহলৈকে চাহ বাগিচা-বোৰৰ পৰা অধিগ্ৰহণ কৰিবা অভিগ্ৰহণ কৰিব পোৱা ১,৮৮,৮৪২ বিলা মাটিকে ধৰি আনুমানিক ২০,৯২,৮৬০ বিলা মাটি ২,৯৬,০০০ ঘৰ ভূমিহীন খেতিৱকৰ পৰিয়ালৰ মাজত বিতৰণ কৰা হয়। এই মাটি সংৰক্ষিত বনাক্ষৰ আৰু বিশেষ আবাদ প্ৰচেষ্টোৰ পৰা পোৱা মাটিৰ অস্তুৰুজ্জ নহয়।

ফৰিবা আৰু উপযুক্ত উন্নয়নৰ কাৰণে আৰু বাস্তৱৰ সৈতে তাল বাখি বহুতৰ ঘোষালী টাইবেৰ বেল্টৰ তিতৰ পৰা আৰু উভৰ লক্ষীমপুৰৰ পৌৰ এলেকাৰ ভিতৰৰ কিছুজ্ঞান নিন্দিষ্ট হাইত ১৮৮৬ চনৰ অসম ভূমি আৰু বাজহ বিনিয়োগৰ ১০ অধ্যায় বলৱৎ কৰা নহয়।

বাৰহার্দা সামগ্ৰীৰ যোগান

অসম চৰকাৰে ১৯৬৯ ৭০ চনৰ কালচোৱাত একচেটিয়াভাৱে ধান সংগ্ৰহ কবিবলৈ এপেক্ষা মাকেটিং চ'চাইটিক দৰং আৰু নগাঁও জিলাত আৰু ভাৰতীয় খাদ্য নিগমক বাজ্যৰ আন আন জিলাত নিয়োগ কৰিছে। দৰং আৰু নগাঁও জিলাত ধান সংগ্ৰহৰ লক্ষ্য হৈছে ১৩৬০ লাখ কুইটল আৰু বাজ্যৰ আন আন টাইত লক্ষ্য হৈছে ২২৭০ লাখ কুইটল। এপেক্ষা মাকেটিং চ'চাইটিয়ে সংগ্ৰহ কৰা ধান বাজ্যৰ আত্মস্তৰীণ চাহিদা পূৰণৰ কাৰণে বাখি ভাৰতীয় খাদ্য নিগমে সংগ্ৰহ কৰা ধান কেন্দ্ৰীয় ভঁড়াৱৰ বাবে বাজ্যৰ বাছিবলৈ পঢ়িয়াৰ। বাজ্য চৰকাৰে ধান পঢ়িওৱাৰ কাৰণে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা সচৰচিৰ পোৱা নিবিখতে বনাচ পাৰ। যদিও কেন্দ্ৰীয় ভঁড়াৱলৈ চালান দিবৰ বাবে অনেক চেষ্টা কৰা হৈছে তথাপি যোৱা বছৰত সংগ্ৰহ কৰা ধান, সংগ্ৰহ কৰা এজেন্টসকলৰ প্ৰদানতে পৰি থাকিব লগা হৈছে। এই অৱস্থাৰ কাৰণে গুদামঘৰত মাটিৰ নাচিনিৰ উপৰিও ধন আৰম্ভ হৈ আছে।

১৯৬৯ চনত অসমত যেহেতু আৰু যেহেতু ভাৰতীয় খাদ্যসামগ্ৰীৰ যোগান পৰিষিতি ও সন্তোষজনক আচিল। সেই একে দৰেই চেনিৰ যোগানো সন্তোষজনক। ভাৰত চৰকাৰে ১৯৬৯ চনৰ মে-জুন মাহৰ পৰা চেনিৰ মাহেকীয়া পৰিমাণ ৩৩৫৫ মেট্ৰিক টনৰ পৰা ৪০৫৭ মেট্ৰিক টনলৈ বাই দিচ্ছে। বাজ্যৰ বয়ন শিলপৰ বিভাগটো যোগান বিভাগৰ লগত একেৰণ কৰা হয়। বাজ্যত যথোন্ত চাহিদা থকাৰ কাৰণে চৰকাৰে বেছি সংখ্যক গোৱড়েনাইজড আইবণ আৰু ক'লা চিনপাত বেপাৰৰ বাবে কিনিবলৈ প্ৰস্তুৱ লৈছে আৰু বেছি চাহিদা থকাৰ কাৰণে ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা ক'লা কিন কিনিবলৈ বেচৰকাৰী প্ৰতিষ্ঠানসংগ্ৰহকৈ অনুমতি দিচ্ছে।

অনুসূচিত জাতি, জনজাতি আৰু অন্যান্য পিছপৰা সম্পদায়ৰ কল্যাণ

অনুসূচিত জাতি, জনজাতি আৰু অন্যান্য পিছপৰা সম্পদায়ৰ লোকসকল বসতি কৰা অকল্পনাহৰ উন্নয়ন, তেওঁলোকৰ কল্যাণ আৰু প্ৰগতিৰ কাৰণে বাজ্য চৰকাৰে বিশেষ মৰণৰ সত্ৰ লৈছে আৰু মনোযোগ দিচে। এই শ্ৰেণীৰ লোকসকলৰ মাজাত শিক্ষা-বিস্তাৰ, চিকিৎসাৰ সা-স্বিধাৰ সম্পূৰণ আৰু বোগাযোগ-ব্যৱহাৰ উন্নতি সাধনৰ অৰ্থে বিভিন্ন পৰিকল্পনা আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে আৰু চলিত বছৰত এই আঁচনিসমূহৰ কাৰ্যাকৰীকৰণৰ অৰ্থে মুঠতে ৮২ লাখ টকা ধৰ্ম; কৰা হৈছে। অহা বছৰত এই বটনৰ পৰিমাণ ৯৫ লাখ টকালৈ বচাই দিবাৰ কথা। ইয়াৰ উপৰিও কেঙীয় চৰকাৰৰ পৃষ্ঠাপোষকতাত অন্যান্য কেতোৰ আঁচনি হাতত লোৱা হৈছে। অনুসূচিত জাতি আৰু তৈয়াৰ অনুসূচিত জনজাতিৰ ঢাক্কা-চাতীসকলৰ কাৰণে শিক্ষাৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত বিনা মাচুলে শিক্ষালাভৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ উপৰ্যুক্ত ঢাক্কা-চাতীসকলৰ কাৰণে বিশেষ ভলপানীৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ উপৰিও যথেষ্ট সংখ্যক অনুসূচিত জনজাতিৰ ঢাক্কা-চাতীয়ে শিক্ষালাভ কৰা বেচৰকাৰী শিক্ষা অনুষ্ঠান-সংহৈলৈও তেওঁলোকৰ শিক্ষার সা-স্বিধাৰ বাবে চৰকাৰে বিশেষ অনুদান আগ বঢ়াইছে। বাজ্যখনত হাপন কৰা জনজাতি গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানটোৱে অনুসূচিত জনজাতিৰ কাৰণে উন্নয়নশূলক আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বাজ্য চৰকাৰক সহায় কৰি আছিছে।

ভূমিহীন কৃষকসকলক ভূমিৰ পট্টন দিয়াৰ ক্ষেত্ৰতো অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ লোকসকলৰ প্ৰতি চৰকাৰে বিশেষ মনোযোগ দিচে। গাঁথী-তৰাধিকীৰ্ণ বছৰ-টোত বৰপেটাৰ গোৱিন্দপুৰ আৰু গোৱালপুৰা জিলাৰ বলধমাৰীৰ ব্যৱসায়িক সংৰক্ষিত চৰণীয়। পথাৰ অঞ্চলত ঘৰবাৰী আৰু কৃষিৰ উদ্দেশ্যে অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ ২৫০ টা ভূমিহীন পৰিয়ালক ভূমিৰ পট্টন দিয়া হৈছে। বাজ্যখনৰ আন আন জিলাৰ সংৰক্ষিত বনাবল আৰু চৰণীয়া পথাৰসমূহত পট্টন দিয়াৰ বাবে মুকলি কৰা ভূমিৰ পট্টন দিয়াৰ ক্ষেত্ৰতো অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ ভূমিহীন লোকসকলৰ স্বার্থ যথাযোগ্যভাৱে বকা কৰা হ'ব। বাজ্যখনৰ জনজাতিৰ বাবে আচু ত্ৰীয়াকৈ বখা এলেকা আৰু ধূমসূহত ভূমি পট্টনৰ বিষয়ে বিবেচনা কৰিবলৈ ভূমি পট্টন উপদেশী কমিটীৰ অধীনত উপসমিতিসমূহ গঠন কৰা হৈছে।

বেচম আৰু বৰান-শিল্প

বেচমে কৰি উদ্দোগ ছিচাকে আমাৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিত সদায় প্ৰধান ভূমিকা প্ৰহণ কৰি আছিছে। বীজ উৎপাদনত অধিক গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰত সমন্বয় সাধন কৰিবলৈ ভাৰতৰ কেঙীয় বেচম মণ্ডলীয়ে তিতাৰৰৰ বেচম গৱেষণা-গৱাটোৰ দায়িত্ব লব খুজিছে।

পৰিবহন আৰু মোগাযোগ

বাজ্যিক পৰিবহন বিভাগৰ অধীনত থকা বাস্তীয়কৰণ কৰা পথাৰ মুঠ দৈৰ্ঘ্য হ'ল ১১৯৫ কিলোমিটাৰ। বাজ্যিক পৰিবহন বিভাগৰ অধীনত থকা এনফৰ্চেমেণ্ট শাখা আৰু বাজ্যিক পৰিবহন সমষ্টাটো অধিক শতিশালী কৰা হৈ। বাজ্যচৰকাৰেও বৃজা-আৰু বাজ্যিক পৰিবহন সমষ্টাটো অধিক শতিশালী কৰা হৈ। বাজ্যচৰকাৰেও বৃজা-আৰু বাজ্যিক পৰিবহন পথসমূহত চলা নিষ্পত্তি বাচসমূহত অসমৰ পৰা মানুহ পৰাৰ ডিভিত আৰু বাজ্যিক পথসমূহত চলা নিষ্পত্তি বাচসমূহত অসমৰ পৰা মানুহ আৰু সামগ্ৰী সহজে অনা-নিয়া। কৰিবলৈ বাবে ওচৰচৰুৰীয়া বাজ্যাসমূহ আৰু কেঙীয়-আৰু সামগ্ৰী সহজে অনা-নিয়া। কৰিবলৈ বাবে ওচৰচৰুৰীয়া বাজ্যাসমূহ আৰু কেঙীয়-শাস্তি বাজ্যাবিশালক লগত এক চুক্তি আৱক হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত মাত্ৰ এৰাৰহে কৰ ভুবিল লগ। হ'ব।

পরিবহন নিগম

অসম চৰকাৰৰ অসম বাজ্যাক পৰিবহন নিগমো গঠন কৰিবলৈ স্থিৰ কৰিছে আৰু
এই নিগমে অদা ৩১ মার্চ তাৰিখত কাম আৰম্ভ কৰিব।

পৰ্যটন

পৰ্যটকসকলৰ ভৱণৰ স্থবিধাৰ কাৰণে পৰ্যট আৰু তৈয়াৰ উভয়তে বাৰঘা হাতত
লোৱা হয়। দেশৰ বিভিন্ন বাজ্যৰ আৰু বিদেশীসকলকে দৰি বাজ্যখনত পৰ্যটকৰ
সংখ্যা বৃক্ষি পায়।

মিজো পাহাৰলৈ সাহায্য

যাতায়াতৰ স্থবিধা নথকা মিজো পাহাৰৰ বিভিন্ন টাইত যোৰহাট আৰু শিলচৰৰ
পৰা বিমানৰ সহায়ত আৱশ্যকীয় সামগ্ৰীৰ বোগান ধৰা হৈছে। মিজো পাহাৰত নতুন
গোট গঠনৰ আঁচনিখনৰ কাম আৰম্ভ কৰা হৈছে আৰু সামৰিক বাহিনীৰ সাহায্যত হাতত
লোৱা কেইবাবনো সমাজ-সেৱা আঁচনিৰ দায়িত্ব বাজ্য চৰকাৰে লোৱাৰ কথা। এনে ভাৰে
গঠিত গোটৰ পৰিয়ালৰ্গৰ পুনৰসংস্থাপন কাৰ্য্যাত কল্যাণমূলক ব্যৱস্থাৰে অংশ স্বৰূপ
আৰু এনে পৰিয়ালৰ্গলৈ পুনৰসংস্থাপন যশুৰী হিচাপেও আৰ্থিক সাহায্য দিয়া হৈছে।

সাহায্য আৰু পুনৰ সংস্থাপন

শিলিঙ্গসমূহত থকা শৰণার্থীসকলৰ ধৰতকীয়া পুনৰ সংস্থাপনৰ অৰ্থে সকলো প্ৰকাৰৰ
প্ৰচেষ্টা চলোৱা হৈছে। এই কাম সমাধা হোৱাৰ পাছতো শিলিঙ্গসমূহত বৈ যোৱা
প্ৰায় ৪০০০ শৰণার্থী পৰিয়ালক বাজ্যৰ বাহিবলৈ হ্বানাস্তৰিত কৰি পুনৰ সংস্থাপিত
কৰকাৰলৈকে তেওঁলোকক পুনৰ সংস্থাপন সাহায্য দি থকা হ'ব।

নিৰ্বাচন

সাধাৰণ নিৰ্বাচন নাইবা উপ-নিৰ্বাচন পাতিবৰ কাৰণে নিৰ্বাচনী তালিকা যাতে
সদয় প্ৰস্তুত হৈ থাকে তাৰ বাবে নিৰ্বাচনী আয়োগে নিৰ্বাচনী তালিকা সংশোধন
কৰাৰ এখনি ধৰতকীয়া কাৰ্য্যামূলী যুগ্মত কৰে। এই কাৰ্য্যামূলীমতে আনিইবিলাক
সমষ্টিৰ খচৰা ইতিস্থো প্ৰকাশ কৰা হৈছে আৰু সংশোধনৰ অন্যান্য পৰ্যায়ৰ কাম চলাই
থকা হৈছে।

মাদকদ্রব্য নিবাৰণ

সশঙ্ক বাহিনী আৰু অসম বাইফলচৰ কৰ্ত্তৃচাৰীসকলক দিয়া বিদেশী মদ বারহাবৰ
কাৰণে দিবলগীয়া শুলক আৰু গ্রেচুন অনুযায়ী মাটলৰ বেহাই সম্পৃতি উঠাই দিয়া
হৈছে আৰু ১৯৭০ চনৰ পহিলা জানুৱাৰীৰ পৰা তেওঁলোকৰ ক্ষেত্ৰত অসামৰিক লোক-
সকলৰ দিবলগীয়া শুলকৰ ট অংশ দ্বাৰা বিদেশী মদৰ ওপৰত আৰকাৰী শুলক ধাৰ্য্য
কৰা হৈছে। মদ নিবাৰণৰ ক্ষেত্ৰত মাননীয় সদস্যসকলে উপলক্ষি কৰিব যে ডুটান,
ব্ৰহ্মদেশ, পাকিস্তান য'ত এনে মিষেধাঙ্গা প্ৰৱণতি নহয় তেনে বাজ্য সীমাস্তুত থকা
হেতুকে অসমৰ পকে মদ নিবাৰণী আইন সম্পূৰ্ণকপো বনৰৎ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অস্বৰিয়াৰ

তোগ করিব লগ্ন হৈছে। সেই কারণে আকলিক ডিটিত নিষেধাজ্ঞা বন্ধবং করার পরিবর্তে অসম চৰকাৰে টেক্চাৰ কনিনিৰ অনুমোদন অনুসৰি চাবিদফীয়া আঁচনিৰ শেষৰ পৰ্যায়ত মাদকদ্রব্যৰ মাত্ৰা শতকৰা ৫ ভাগলৈ ঝাস কৰাৰ বিষয়নো বিবেচনা কৰি আছে। উক্ত আঁচনিৰ প্ৰথম পৰ্যায়ৰ কাম ১৯৭০ চনৰ পহিলা এপ্ৰিলৰ পৰা আৰম্ভ হ'ব আৰু বাজাৰখন দেশীয় মদৰ দোকনসমষ্টৰ ক অংশ মাদকদ্রব্যৰ মাত্ৰা ৩০ ইট, পিব পৰা ৬০ ইট, পিল ঝাস কৰিবলৈ দিয়া হ'ব। এইটো আশা কৰা হৈছে যে এই কেতৃত দোৱা বাজহৰ ক্ষতিপূৰণ কৰিবলৈ ভাৰত চৰকাৰে আৱণ্যোকীয় সাময়িক আগবং্ঘিৰ।

গৃহকী বাহিনী

গৃহকী বাহিনীৰ লোকসকলক কেতৰোৰ বে-সামৰিক প্ৰতিবেশ্যা দেৱাৰ মেমো-উক্তাবকাৰ্যা, যোগান, কল্যান ইত্যাদিৰ কাৰ্যত নিৰ্যোগ কৰাৰ উপৰিও কেইখনমান ছিনাত বিভিন্ন ধৰণৰ আইন-গৃহ্ণাৰ বকা বেনে শুৰু কৰ্ম পূৰ্ণ কৰিবাতি আৰু কাৰখানা-মহত পহলা দিবা আদি কাৰ্য্যতো কৃতকৰ্ম্মতাৰে নিৰ্যোগ কৰা হৈ। কাৰিবণ্টত নিৰ্যোগ কৰা গৃহকী বাহিনীৰ লোকসকলে সন্তোষজনকভাৱে কাম চলাই আছে।

চৰকাৰী কৰ্ম্মচাৰীলৈ সাহায্য

জীৱন ধৰণৰ খৰচ বৃদ্ধি পোৱাৰ কারণে আৰু নানা অঙ্গবিশা তোগ কৰিব লগ্ন হৈৱাৰ বাবে চলিত বচলৈত চৰকাৰে কেতৰোৰ শ্ৰেণীৰ চৰকাৰী চাকবিয়ালক সাৰ্থক্য দিব লগ্ন হৈয়। দাগ আবোগৰ প্ৰতিবেদন অনুসৰি ৭৫০ টকালৈকে দৰমতা পোৱা চৰকাৰী চাকবিয়ালসকলৰ বাবে মঞ্চৰ কৰা মৰগীয়া বানচৰ ১৯৬৭ চনৰ পহিলা এপ্ৰিলৰ পৰা আৰম্ভ মাঠৰ ৩১ তাৰিখলৈকে বিশেষ সংকিত পঁজি আৰু ভৱিষ্যান্বিত জমা বৰ্গা অৱশিষ্ট মৰগীয়া বানচৰ টকা উলিয়াট দিবলৈ অনুমতি দান কৰা হৈছে। তন্মপৰি সকলো শ্ৰেণীৰ চাকবিয়ালৰ কেতৃতে অতিবিষ্ট মৰগীয়া বানচৰ একাংশ উৱিষ্যানিধি আৰু বিশেষ সংকিত পুঁজিত জমা বৰ্খাৰ নিৰ্যম ১৯৬৯ চনৰ পহিলা ডিচেম্বৰৰ পৰা উচ্যাই দিয়া হৈ। চৰকাৰী চাকবিয়ালক অতিবিষ্ট মৰগীয়া বানচ দিয়াৰ বিষয়ত চৰকাৰৰ বিবেচনাবীণ হৈ আতে আৰু মাননীয় সদস্যসকলে বোধহয় জনিব পাৰিছে যে ৭৪৯ টকাতকৈ কিছু বেড়ি দৰমতা পোৱা চাকবিয়ালসকলৰ লগত পাৰ্শ্ব সমষ্টিস্ব বাধি মাহে ৭৪৯ টকা নহিব। তাৎক্ষণ্যে কম দৰমতা পোৱাসকলৰ কেতৃত ১৯৬৯ চনৰ পহিলা চেষ্টেছৰৰ পৰা মাহে ২০ টকাটকৈ অতিবিষ্ট তদৰ্থ মৰগীয়া বানচ মঞ্চৰ কৰা হৈয়। এই অতিবিষ্ট তদৰ্থ মৰগীয়া বানচ বাজিক প্ৰাথমিক শিকামণীৰ কৰ্ম্মচাৰী-সকলৰ উপৰিও চৰকাৰী সাহায্যপ্ৰাপ্ত শ্ৰেণীৰ অস্তৰ্ভুজ আৰু ঘাটি ব্যৱস্থা মতে সাহায্য মড়ৰী পোৱা জীৱনৱীত বীৰকতিপূৰ্ণ শ্ৰেণীৰ অস্তৰ্ভুজ আৰু ঘাটি ব্যৱস্থা মতে সাহায্য মড়ৰী পোৱা মাধ্যমিক ইংৰাজী আৰু মাধ্যমিক মাত্ৰায় স্কুলৰ শিক্ষকসকলেও পাৰ। সন্দেহ নাই যে এই অতিবিষ্ট সাহায্য দিয়াৰ ফলত বাজিক কোঢাগাবৰ বচলি ধাৰ ৩৬ কোটি মৈ অতি বিষ্ট সাহায্য দিয়াৰ ফলত বাজিক আধিক বোজা বহন কৰিবলগ্ন হোৱা টকা ব্যাপৰ হ'ব। চৰকাৰে যথেষ্ট পৰিমাণৰ আধিক বোজা বহন কৰিবলগ্ন হোৱা সকলো চৰকাৰী চাকবিয়ালৰ অৱধা উন্নত কৰি তোৱাৰ বাবে যি উদ্বেগ আৰু আগুহ প্ৰকাৰ কৰিছে, বাজাৰখন সৰ্বাঙ্গীন উন্নয়ন আৰু প্ৰশাসনকাৰ্য্য নিষ্ঠা আৰু কঠোৰ পৰিশ্ৰমেৰে নিয়াবিকৈক চলোৱাত চাকবিয়াল সকলেও সহায় কৰি তাৰ প্ৰতি সঁহাবি জনাৰ বুলি গ্ৰহণ আশা কৰো।

লটাবী

অনমত এটা বাজ্যিক লটাবী খোলাৰ বাবে দাত্য চৰকাৰে লোৱা প্ৰশ়াৰ সম্পর্কে মই ৰোৱাৰ বাবে বাজেট উপাপন কৰোতে উল্লেখ কৰিছিলো। ১৯৬৯ চনৰ জুন মাহৰ শেষে ভাগৰ পৰা বাজ্যিক লটাবীৰ অধিকৰ্ত্তা কাৰ্যালয়ে কাম আৰম্ভ কৰে। তেতিৰাবে পৰা তিনিখন খেলা অনুষ্ঠিত হৈছে। প্ৰথম দুখন খেলত মুঠতে টিকট বিক্রীৰ পৰা পোৱা মুঠ ১০,৮২,০২০ টকাৰ পুৰস্কাৰ বিলাই দিয়া আৰু সংশ্লিষ্ট খবচ-পাতি বহন কৰাৰ পাছত মুঠতে সাত হয় ৩,৮১,৩৬৮ টকা। লটাবীৰ টিকট ছপা কৰিবলৈ উলিওৱাত চৰকাৰী মুদ্ৰণসংগ্ৰহৰ সীমিত সামৰ্থ্যয়ো ভালদৰে টিকট বিক্রী হোৱাৰ পথত বাবা ভন্মাইছে। লটাবী টিকট সোনকালে ছপা কৰিবলৈ পুৱাহাটীৰ চৰকাৰী মুদ্ৰণসংগ্ৰহ এন্টা শাখা খোলাৰ কাম হাতত লোৱা হৈছে। তৃতীয় খেলখন যোৱা ৭।৩।৭০ তাৰিখে অনুষ্ঠিত হৈছে। লটাবী খেলৰ মুঠ বিক্রীৰ শতকৰা ৫০ ভাগ টকা কিন্তুমান যোগ্য আৰু আৱশ্যকীয় আঁচনি যেনে—শিক্ষা, সংস্কৃতিক, স্বাস্থ্য আৰু খেল-বেণুলি আদিত বায়ৰ কৰা হ'ব বুলি লটাবী খেলৰ বিধিত ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। সেই হেতুকে বেচৰকাৰী সংস্থা নাইবা বাজ্যিকিশেক লটাবী খেল চলাবলৈ অনুমতি দিয়া নহ'ব। যি-কোনো লোকে চৰকাৰৰ অনুমতি নোলোৱাকৈ লটাবী চলালৈ অথবা লটাবী খেল সংগঠন কৰিবলৈ ভাবতীয় দঙ্গনিৰ ২'ব।

অনাদায়ী কৰ

যোৱা বছৰৰ বাজেট বৃত্ততাত মাননীয় সদস্যসকলক মই অনাদায়ী কৰ সম্পর্কে এটা আভাস দিচ্ছিলো। অনাদায়ী কৰৰ সামগ্ৰিক পৰিস্থিতিব উন্নতি ঘটা মই বুলি জনাবজগণীয়া হোৱাত মই দংখ পাইছো। ১৯৬৮-৬৯ চনত অনাদায়ী কৰ আদায় কৰাত কোনো অগ্ৰগতি লাভ কৰিব পৰা নগ'ল। ১৯৬৯-৭০ চনত অৱশ্যে এই কৰ যথেষ্ট পৰিমাণে আদায় কৰিব পৰা হয়। কিন্তু দুটা বিশেষ কাৰণত এই সময়াটো জটিলত তৈ পৰিচে। অসম বিক্রীৰ আইন (বিক্ৰীকৰ) আৰা ক্ৰয় কৰ আইন অনুযায়ী নিৰ্কোৱণ কৰা প্ৰাপ্ত সকলো কৰ আৱোপৰ আৰু আনকি আইনবো বৈধতা সম্পর্কে উচ্চ ন্যায়ালয়ত গোচৰ উপাপন কৰাই হৈছে ইয়াৰ প্ৰথম কাৰণ। কৰ আদায় কৰাৰ কাম প্ৰাপ্ত সকলো কেতৃতে শুণিত বাবিলৈহে আদেশ জাৰি কৰা হৈছে। ইয়াৰ বলত বছৰৰ শেষলৈ বহু পৰিমাণে কৰ অনাদায়ী তৈ থাকিব। এই বিষয়সমূহৰ সোনকালে যাতে ন্যায়িক মৌমাঙ্গা এটা হয় তাৰ বাবে আমি সন্তুষ্পৰ সকলো বাৰষ্ঠা লৈছো। ব্ৰিতীয় কাৰণ হ'ল—বৰ্তমানে নিকৃষ্ট হৈ থকা পৰিবহন কৰ আইন অনুযায়ী বহুৱা কৰ, চাহ উদোগৰ অৱস্থা বেয়া হোৱা। বাবে পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা। তাৰ বাবে এই অনাদায়ী কৰ পৰিশোধ কৰিবলৈ সময় দিয়া হৈছে। বৰ্তমান বছৰটোত অন্যান্য আইন মতে অনাদায়ী কৰ আদায় কৰাৰ কামতো সম্মতি সন্তোষজনক প্ৰগতি দেখা গৈছে।

১৯৬৮-৬৯ চনত অনাদায়ী ভূগ্ৰবাজহ সংগ্ৰহৰ পৰিস্থিতিও পূৰ্বতৈকে বেয়াৰ কালেতে চাল খাইছিল আৰু ১৯৬৯ চনৰ মার্চ মাহৰ ৩১ তাৰিখলৈকে অনাদায়ী কৰৰ পৰিমাণ আছিল ৫৫২ লাখ টকাৰে অধিক। চলিত বছৰত অনাদায়ী কৰ সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ অধিক সন্তোষজনক হৈছে বুলি ভাৰিবৰ ধৰ আছে। তথাপি এই কেতৃত আমি বহু পিছ পৰি আছো। আৰু গোৱেহে এই অৱস্থাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত আমি আনন্দিত হোৱাৰ কোনো অৱকাশ নাই।

ଅନାଦୟୀ ଝାଗ

କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପୁନରସଂହାପନ ଝାଗ ଆକୁ କୃଷକସକଳକ ଦିଆ ଆନ ଝାଗକେ ଧରି ଅନାଦୟୀ ଟକାର ପରିମାଣ ହେଛେ ଥାଏ ୩୭୩ ଲାଖ ଟକା । ପୋରସତ୍ତା ଆକୁ ନଗରପାଲିକାବିଲାକକ ଦିଆ ଝାଗ ଆଦାୟ କରି କାମତୋ କୋଣେ ଅଗ୍ରଗତି ଲାଭ କରିବ ପରା ନାହିଁ । ଅସମ ବାଜିକ ବିଦ୍ୟୁତ-ମଣ୍ଡଳୀର ବର୍ତ୍ତମାନଲୈକେ ୬୮ କୋଟି ଟକାତାକେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଝାଗ ଦିଆ ହେଛେ । ଯଦିଓ ଚର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ୧୯୬୨ ଚନର ଶାର୍ଚ ମାଇଲେକେ ବିଦ୍ୟୁତ-ମଣ୍ଡଳୀରେ ୧୯୫ ଲାଖତାକେବେ ଅଧିକ ଟକା ଶୋଧୋରାବ କଥା ଆଛିଲ ତଥାପିଓ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଆଜିଲୈକେ ଆନକି ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵନିକେ ଦିବ ପରା ନାହିଁ । ସି ଯି କି ନହିଁ କେ ବିଦ୍ୟୁତ-ମଣ୍ଡଳୀର କାମ-କାଜ ଆକୁ ଆଯର କ୍ଷମତା କିଛୁ ପରିମାଣେ ଉପ୍ରତି ହୋରା ଯେନ ଦେଖା ଗେଛେ ଆକୁ ଏହିଟୋ ଆଶା କରା ହେଛେ ଯେ ବର୍ଷ-ଚେବେକ ମାରତ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଝାଗ ପରିଶୋଧର କାମ ଆବଶ୍ଯକ କରିବ ପାରିବ । ସ୍ଥାନଚୁଟ୍ୟ ଲୋକ-ସକଳକ ଦିଆ ଝାଗ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ଆଦାୟ କରା ହୋରା ନାହିଁ । ଚଲିତ ବର୍ଷର ଅରହାର ପରା ଏହିଟୋ ଦେଖା ଯାଏ ଯେ ବିଦ୍ୟୁତ-ମଣ୍ଡଳୀ ଆକୁ ସ୍ଥାନଚୁଟ୍ୟଲୋକସକଳକ ଦିଆ ଝାଗର ବାହିରେ ବାକୀ କିଛୁ ଅନାଦୟୀ ଟକା ଆଦାୟ କରିବ ପରା ଯାବ । ତଥାପିଓ ଏହି ଅନାଦୟୀ ଝାଗ ଆଦାୟର ପରିଷିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଜନକ ହେଯେ ଥାକିବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷେ ଏହି ଅରହାର ପୁନକଲେଖ କରି ଆହିବ ଲଗା ହୋରାଟୋ ମୋର ପକ୍ଷେ ବର ବେଦନାଦାୟକ । ଅରଶ୍ୟ ଏହି ଅନାଦୟୀ ଧନ ଆଦାୟ କରିବର ବାବେ ଚରକାରେ ଚେଠାର କ୍ରଟି କରା ନାହିଁ । ମାନନୀୟ ସଦସ୍ୟମଙ୍କଲେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିବ ଯେ ଇହାର କିଛୁମାନ କାରଣ ଆମାର ବିଯାହର ବାହିବତ । ସି ଯି କି ନହିଁ କେ ଅନାଦୟୀ କର ଆକୁ ଝାଗ ଆଦାୟ କରା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କୋଣେ ପଦ୍ଧେ ଚିଲାଇ ଦିଆ ନହଯ ବରଂ ଏହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଅଧିକ ମୁଦ୍ରା ଆକୁ ବ୍ୟାପକ କରି ତୋଳା ହ'ାର ।

୧୯୬୮-୬୯ ଚନର ହିଟାପ

୧୯୬୮-୬୯ ଚନର ସଂଶୋଧିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (—) ୧୫,୫୮୯୪ ଲାଖ ଟକାର ସାଟି ଉତ୍ସୁକ୍ତରେ ସାମରଣ ପରିବ ବୁଲି ଆଶା କରା ହେଛେ । ମେଇ ବର୍ଷଟୋତ ଭାବତ ଚରକାରେ ତିନି ବାବତ ଅର୍ଥୋଦୟର ଆଗଧନ ମଞ୍ଚୁର କରିବ । ଏହି ସନର ମୁଠ ପରିମାଣ ଆଛିଲ ୧୧,୭୫୦୦ ଲାଖ ଟକା । ଏହି ଟକାର ୮୫୬.୬୪ ଲାଖ ଟକା ଭାବତ ଚରକାରେ ବାଜ୍ୟ ଚରକାରେ ପାବଲଗୀଯା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର ଆକୁ ଶୁଳକର ପରା ଆଦାୟ କରିବ । ଏହି ଟକା ପରିଶୋଧ କରାର ପିଛତୋ ୩୧୮.୩୬ ଲାଖ ଟକା ପରିଶୋଧ କରିବିଲେ ବାକୀ ଥାକେ । ତେଣେବେଳେ ବର୍ଷଟୋର ହିଟାପ (—) ୮୧୬.୫୦ ଲାଖ ଟକା ସାଟି ଉତ୍ସୁକ୍ତରେ ସାମରଣ ପରିବ ।

୧୯୬୮-୬୯ ଚନର ସଂଶୋଧିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣତ ବାଜିହର ଶିତାନତ ଆଯ ଧରୀ ହେଛିଲ ମୁଠ ୨୩,୧୯.୬୬ ଲାଖ ଟକା । କିନ୍ତୁ ଏହି ଶିତାନତ ପ୍ରକୃତ ଆଯ ହେଛିଲ ୮୭,୪୦.୭୫ ଲାଖ ଟକା । ଭାବତ ଚରକାରର ପରା ସାହାଯ୍ୟ ମଞ୍ଚୁରୀର ଶିତାନତ ୩,୬୩.୬୦ ଲାଖ ଟକା ଆକୁ ଡୁମି-ବାଜିହର ଶିତାନତ ୧୦୨.୫୧ ଲାଖ ଟକା କରିବିଲେ ପୋରାଟୋରେଇ ବାଜିହ ଆଯ କମ ହୋରାର ସାଇ କାରଣ ।

ସଂଶୋଧିତ ବାଜେଟିତ ଅନୁମାନ କରା ୯୯,୩୬.୫୧ ଲାଖ ଟକାର ଠାଇତ ବାଜିହ ହିଟାପତ ବ୍ୟାର ହୟ ୧,୦୯,୨୫.୬୧ ଲାଖ ଟକା । ଝାଗ ସେବାର ଶିତାନତ ୨,୩୧.୫୭ ଲାଖ ଟକା ଆକୁ ଗଢ଼କାଣ୍ଡାଗାୟ ଶିତାନତ ୬,୩୧.୮୧ ଲାଖ ଟକା ବେହିକେ ଖର୍ଚ ହୋରାର ବାବେଇ ହ୍ରାଇକେ ବ୍ୟାରର ପରିମାଣ ବୃଦ୍ଧି ପାର ।

মূলধন বাজেটে সংশোধিত নির্দ্ধাৰণ ১১৫,৬৪,২৭ লাখৰ ঠাইত প্ৰকৃত আয় হয় ১৩০,৯০,৯৯ লাখ টকা। ভাৰত চৰকাৰ আৰু ভাৰতৰ বিজাৰ্ড বেকে অৰ্থোপায়ৰ আগধন মঙ্গুৰ কৰাৰ বাবেই ঘাইকে এই বৃদ্ধি পৰিলক্ষিত হয়।

সংশোধিত নির্দ্ধাৰণৰ ১২০,২০,২৮ লাখ টকাৰ ঠাইত বছৰটোত মূলধন ব্যয় হয় ১১৮,৮০,৪৯ লাখ টকা। শিত্যব্যয়িতাৰ ব্যৱস্থা হিচাপে বাজ্য চৰকাৰে কমকৈ আগধন মঙ্গুৰ কৰাৰ ফলস্বৰূপেই ঘাইকে এই বাহি হয়।

সংশোধিত নির্দ্ধাৰণত অনুশান কৰা প্ৰকৃত বাহি ১৫,২৮ লাখ টকাৰ ঠাইত বাজেটৰ হিচাপত প্ৰকৃত ঘাটি হয় ৫১,০৩ লাখ টকা।

সংশোধিত ১৯৬৯-৭০

১৯৬৯-৭০ চনৰ সংশোধিত নির্দ্ধাৰণত আবস্তুণিৰ উন্নত ধৰা হৈছিল (—) ১৮,১৬,৫০ লাখ টকা। ই আছিল আগৰ বছৰৰ প্ৰকৃত সামৰণিৰ হিচাপৰ উন্নত।

বাজেট ধৰা ৯৯,৪৬,৪০ লাখ টকাৰ ঠাইত সংশোধিত বাজহ আয় হৈছে ১১১,৮৩,০৮ লাখ টকা। ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা সাহায্য মঙ্গুৰী হিচাবে ৬৫৫,৩১ লাখ টকা আৰু অনাদায়ী কৰা আদায় কৰা অভিযান সজোৱে চলোৱাৰ ফলস্বৰূপে বাজ্যৰ বাজহ শিতানত ৬০২,৩৫ লাখ টকা বেছিকৈ আয় হোৱাৰ কাৰণেই ঘাইকে এই বৃদ্ধি পৰিলক্ষিত হয়।

মূল বাজেট নির্দ্ধাৰণত ধৰা ১০৭,৭৬,৯৬ টকাৰ ঠাইত বাজহ ব্যয় বৃদ্ধি পায়, ১২০,৫৪,৭১ লাখ টকা। সাধাৰণ শিক্ষাৰ শিতানত (৩৫৯,৬৩ লাখ টকা) আৰু মাহিলি ২০ টকা হাৰত তদৰ্থ মৰগণীয়া বানচ দিয়াৰ বাবে প্ৰশাসনীয় শিতানত ঘাইকে এই বৃদ্ধি হৈছে।

নির্দ্ধাৰিত ১১৬,৪২,৫০ লাখ টকাৰ ঠাইত মূলধনী বাজেটত আয় ধৰা হৈছে ১৪৪,৩৪,২০ লাখ টকা। ভাৰতৰ বিজাৰ্ড বেকে অ'ভাৰড্রাফ্ট পৰিশোধ কৰিবৰ ১৫২,৪২,৭৫ লাখ টকা। ১৯৬৮-৬৯ চনৰ হিচাপত সংযোজিত নকৰা ২১,০৫,১১ লাখ টকাৰ অ'ভাৰড্রাফ্ট সংযোজন কৰাৰ ফলতেই এই ব্যয় বৃদ্ধি পায়।

মূল বাজেট নির্দ্ধাৰণত ধৰা ১৪৪,৭২,৫৪ লাখ টকাৰ ঠাইত মূলধনী ব্যয় ধৰা হয় ১৫২,৪২,৭৫ লাখ টকা। ১৯৬৮-৬৯ চনৰ হিচাপত সংযোজিত নকৰা ২১,০৫,১১ লাখ টকাৰ অ'ভাৰড্রাফ্ট সংযোজন কৰাৰ ফলতেই এই ব্যয় বৃদ্ধি হয়।

বাজহ বৃদ্ধিলা হিচাপত ১৯৮,৫৫ লাখ টকা প্ৰকৃত বাহি হৰ।

ওৰত উল্লেখ কৰা ব্যৱস্থাসমূহৰ ফলত ১৯৬৯-৭০ চনত সামৰণিৰ উন্নত (—) ৫০,০০,২৮ লাখ টকা। ই বুলি প্ৰাৰম্ভ কৰা হৈছিল ঘদিও এই ঘাটি (—) ২৪,৯৮,১৩ লাখ টকা হ ব বুলি আশা কৰা হৈছে।

অৰ্থোপায়ৰ অৱস্থা

ভাৰত চৰকাৰে সময়ে সময়ে অৰ্থোপায়ৰ আগধন সাময়িক ভাৰে মঙ্গুৰ কৰা দণ্ডিত আশাৰ অৰ্থোপায় অৱস্থা অসন্তোষজনক হৈয়ে আছে। ১৯৬৮-৬৯ চনৰ ভিতৰত ভাৰত

চৰকাৰে মুঠ ১১,৭৫০০ লাখ টকা আগধন হিচাবে দিয়ে। পুনৰ ভাৰতৰ বিজাৰ্ড বেঙ্কক অভাৱড়াফট সম্পূর্ণকৈ শোধাই দিবলৈ ১৯৬৯-৭০ চনৰ চলিত বিত্তীয় বছৰত ৩৮,০০০০০ লাখ টকা মঞ্চুৰ কৰে। এই টকা পৰিশোধ কৰাৰ মিয়াদ এতিয়াও ছিল কৰা হোৱা নাই। প্রাপ্ত মূলধনতকৈ খণ পৰিশোধৰ ব্যয় বহু পৰিমাণে বেছি হোৱাৰ বাবে মূলধনী বাজেটৰ ভাৰসাম্য বক্ষা কৰিব নোৱাৰাবটোৱেই এই অঙ্গত অৱস্থাৰ ঘাণ (market loan), কুড় সংঘয় সংগ্ৰহৰ পৰা পোৱা খণ আৰু বাজ্য চৰকাৰে দিয়া খণ আৰু আগধন আদায়।

বাজেটত নিৰ্দ্বাৰণ কৰা (—) ৫০,০০,২৮ লাখ টকাৰ ঠাইত আমাৰ সংশোধিত সামৰণিৰ উন্নতত (—) ২৪,৯৮,১৩ লাখ টকা ঘাটি দেখুওৱা হৈছে। নিম্নোক্ত কাৰণৰ বাবেই এই উন্নতি পৰিলক্ষিত হৈছে। ১৯৬৯ চনৰ মার্চ মাহৰ শেষলৈ ভাৰত চৰকাৰক খণ আৰু স্বত হিচাপে মুঠ ২৫,৬৫,০৯ লাখ টকা পৰিশোধ কৰিবলগীয়া হয়। আমাৰ অৰ্থোপায়ৰ অৱস্থা বেংগা হৈ পৰাৰ কথা বিবেচনা কৰি পৰিশোধৰ সময় পিছুৱাই দিবলৈ সিদ্ধান্ত কৰা হয়। সি যি কি নহওক, চলিত বছৰ বাজেটত এই টকা পৰিশোধ কৰিবৰ কাৰণে আৱশ্যকীয়া ব্যৱস্থা বখা হৈছে। পিছত ভাৰত চৰকাৰে হেঁচা দিয়াত এই টকা পৰিশোধ কৰিবলৈ হিৰ কৰা হয় আৰু পৰিশোধ কৰা টকাৰিবি যোৱা বছৰ হিচাপত (১৯৬৮-৬৯) ধৰা হয়। সেইবাবে চলিত বছৰ বাজেটত ধৰা টকা সেই পৰিমাণে বাহি হৈ পৰে। তাৰোপবি ১৯৬৯-৭০ চনৰ বিত্তীয় বছৰত ভাৰত চৰকাৰে তদৰ্থ খণ হিচাবে ৩৮,০০ কোটি টকা মঞ্চুৰ কৰে।

১৯৭০ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ শেষত দিবলগীয়া ২৪,৬১,০৮ লাখ টকা এই বছৰ তিতবতে পৰিশোধ কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও ১৯৭০ মার্চ মাহৰ শেষত আৰু ১০,৯০,৬৬ লাখ টকা পৰিশোধ কৰিবলগীয়া হ'ব। ভাৰত চৰকাৰক পৰিশোধ কৰিবলগীয়া এইখনি টকাৰ বাবে চলিত বছৰ বাজেটত ব্যৱস্থা বখা হৈছে। মই আন ঠাইত উল্লেখ কৰা চৰকাৰী চাকৰিবালসকলক অলপতে অতিবিক্ষ মৰগীয়া বাচন মঞ্চুৰ কৰাত ঘাইকৈ হোৱা প্রতিশ্ৰূত ব্যয় পূৰণ কৰিবলৈ ১৬,৮৫,৭৪ লাখ টকাৰ এটা পৰিপূৰক দাবী আৰু পৰিপূৰক সংযোজন প্ৰস্তাৱো সন্মানিত সদনত উথাপন কৰা হৈছে।

১৯৭০-৭১ চনৰ বাজেট

মই এতিয়া সদনত ১৯৭০-৭১ চনৰ বাজেট দাঙি ধৰিব খোজেঁ। বিভিন্ন বিভাগ-সমূহে যদিও নতুন আঁচনিৰ বছতো তালিকা দাঙি ধৰিবে, চৰকাৰে মিত্বা যৱিতাৰ খাতিবত ১৯৭০-৭১ চনৰ বছৰটোত নতুন বিষয়ত ব্যয় হিচাবে ১৩,২৪ লাখ টকাৰ কেৱল কেইটাগান অপৰিহাৰ্য বিষয়হে গ্ৰহণ কৰিবে।

বাজহ বাজেটত নিৰ্দ্বাৰিত আয় ১১১,০৩,৪২ লাখ টকা আৰু নিৰ্দ্বাৰিত ব্যয় ১১০,৬৯,৪২ লাখ টকা ধৰা হৈছে। নতুন মেঘালয় বাজেটলৈ কিছু বাজহ হস্তান্তৰিত কৰাৰ বাবেই সংশোধিত নিৰ্দ্বাৰণতকৈ বাজেট নিৰ্দ্বাৰণত কম ব্যয় হয়। সেই বাবে ৩৪ লাখ টকাৰ নামগত বাজহ বাহি হ'ব।

চলিত বছৰ সংশোধিত নিৰ্দ্বাৰণ ১৪৪,৩৪,২০ লাখ টকাৰ ঠাইত বছৰটোত মূলধন আৱ ধৰা হৈছে ১১৫,২৭,২৯ লাখ টকা। ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা কমকৈ খণ পোৱা বাবেই বাজেট নিৰ্দ্বাৰণত কমকৈ টকা ধৰাৰ ঘাটি কাৰণ।

চলিত বছরের সংশোধিত নির্দ্ধাৰণ ১,৫২,৪২,৭৫ লাখ টকাৰ ঠাইত বছৰটোত নির্দ্ধাৰিত বাজহ ব্যয় দ্বাৰা হৈছে ১৪৭,২৭,৭৮ লাখ টকা আগতে উল্লেখ কৰা গতে ২,১০৫,১১ লাখ টকা যোৱা বছৰে হিচাপত অহাৰ কাৰণেই এই তাৰতম্য হৈছে।

বাজেট নির্দ্ধাৰণত দেখুওৱাৰ দবে ১৯৭০-৭১ চনৰ বছৰটো (—) ৪১,৮৬,৪৮ লাখ টকা ঘাটি উল্লেখে সামৰণি পৰিৱ বুলি আশা কৰা হৈছে।

ঘাটি অৱস্থা

বিগত অডমিনৰ পৰিণতি আৰু পুঁজীভূত ঘাটিৰ বাবে এই বছৰে এখন ঘাটি বাজেট উপাপন কৰাৰ বাহিবে মোৰ আন কোনো বিকল্প পঞ্চ নাছিল যদিও, চলিত বছৰত ঘাটিৰ পৰিমাণ যথেষ্ট হাস পাইছে। বাজহ ব্যয়ৰ বন্ধিত বোজা, যোজনাসমূহৰ প্ৰতিশ্ৰুত ব্যয় আৰু খণ পৰিশোধৰ বাবে মূলধন ব্যয়ৰ হেতুকে ঘাটি বিত্তীয় ব্যৱস্থা চলাই থকাৰ এই অৱস্থা কোনো পথেই এৰাৰ নোৱাৰি। যই আগতেই উল্লেখ কৰি আহিছোঁ যে পঞ্চম বিত্ত-আয়োগৰ অনুমোদনাবলী আমাৰ আশানুকূপ নহ'ল। সেয়েহে আমি আমাৰ ব্যয়ৰ ক্ষেত্ৰত যথাসম্ভৱ যিত্বব্যায়িতা অৱলম্বন কৰিবলৈ আৰু আমাৰ সম্পদবাজি বৃক্ষি কৰিবলৈ ষৎপৰোনাটি চেষ্টা চলাই আহিছোঁ। যই ইতিমধ্যে সদনৰ এই অধিবেশনত উপাপন কৰিবলগীয়া কৰাৰোপন ব্যৱস্থাসমূহৰ ইঙ্গিতো দিচ্ছে।

সামৰণিত যই আভিযান্ত্ৰিক স্বাতকসকলকে ধৰি স্বাতক আৰু স্বাতকোভৰসকল কৰ্মসংস্থাপনৰ অভাৱত নিৰনুৱা হৈ থকাৰ সমস্যাটোৱ বিঘয়েও মাননীয় সদস্যসকলৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিব খোঁজোঁ। এই লোকসকলৰ কৰ্মসংস্থানৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ বাজ্যখনৰ চৰকাৰি বিভাগসমূহৰ সম্পূৰণ আৰু শিক্ষানুষ্ঠান মুকলি কৰাৰ বাবে চলোৱা প্ৰচেষ্টা সম্পদৰ তুলনাত বছতো বেছি হোৱা বুলিয়েই ক'ব পাৰি।

ক্ষি আৰু উদ্দেয়োগৰ দবে প্ৰাথমিক উৎপাদন খণ্ডই পোনপটীয়া ভাৱে কৰ্মসংস্থানৰ স্থষ্টি কৰাৰ উপৰিও মধ্যমীয়া আৰু তৃতীয় পৰ্যায়তো নিয়োগৰ স্থুবিধি স্থষ্টি কৰাৰ দবে উজ্জ ব্যৱস্থাই লোক নিয়োগ কৰিব নোৱাৰে। সেই হেতুকে বাজ্যখনৰ অৰ্থনীতিৰ খাতিবত আৰু কৰ্মসংস্থানৰ প্ৰসাৰ বচাবলৈ বাজ্যিক বিত্ত পুঁজি টনকিয়াল আৰু উন্নয়নৰ গতি ক্ষততৰ কৰি আমাৰ সম্পদসমূহ পাৰ্য্যমানে ক্ষি আৰু উদ্দেয়োগিক উৎপাদনৰ কামত খটুৱাৰ লাগিব।

এই কামৰ বাবে সাধাৰণ শিক্ষাৰ ওপৰত জোৰ নিদি আমি আমাৰ শিক্ষা-ব্যৱস্থাক অধিক কৰ্মসূৰী কৰি তুলিব লাগিব। এই বিষয়টোলৈ বিশ্ববিদ্যালয়সমূহ আৰু বাজ্যখনৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত আগভাগ লোৱা সমাজকল্যাণসকলে লক্ষ্য বৰ্খাটো উচিত আৰু পৰিস্থিতিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত সাধাৰণ শিক্ষাৰ সন্তোষিত শিক্ষানুষ্ঠান সম্পূৰণৰ ফলত স্থষ্টি হোৱা হতাশা দূৰ কৰি কৰ্মসূৰী শিক্ষা আৰু বাজ্যখনৰ উন্নয়নৰ কামত মনোনিবেশ কৰিবলৈ এই লোকসকলে সামূহিক প্ৰচেষ্টা চলাব লাগিব।

ই আমাক নিজে নিজৰ কাম বিচাৰি উলিওৱাৰ কথাও সঁকিয়াই দিব।

এই উদ্দেশ্যে ভাৰত চৰকাৰে চৈধ্যটা বেঞ্চ বাস্তীয়কৰণ কৰিবছে আৰু উদ্দেয়োগ আৰু কূষিৰ ক্ষেত্ৰত ডেকা উদ্দেয়োগপতিসকললৈ খণ আগবঢ়াৰ বাবে বিজাৰ্ড বেঞ্চৰ যোগেদি এই বেঞ্চসমূহলৈ নিৰ্দেশ দিচ্ছ যাতে এই ক্ষেত্ৰত আগবঢ়োৱা খণ লাভৰ যোগ্যতাৰ নিৰ্দ্ধাৰণ সা-সম্পত্তিৰ ওপৰত নকৰি ব্যক্তিগত প্ৰচেষ্টা আৰু আঁচনিৰ স্বারলিবিতাৰ ওপৰতহে কৰা হয়।

এই চর্তসাপেক্ষে বিভিন্ন বেঙ্কসমূহে ইতিমধ্যে ক্ষুদ্রায়তন শিল্প আৰু কৃষিৰ বাবে আগবঢ়ি অহা লোকসকলৈ খণ্ড দিবলৈ চেষ্টা চলাই আছে। স্নাতকসকলকে ধৰি সকলো পৰ্যায়ৰ লোকেই ইতিমধ্যে হাঁহ-কুকুৰা পালন, শাক-পাচলিৰ খেতি, কৃষি, মীনমহল, পশুপালন আৰু ক্ষুদ্রায়তন শিল্পৰ বাবে খণ্ড লৈছে।

এই ব্যৱস্থা চলি থাকিলে শিক্ষিত নিবন্ধনাগকলক বৰ্তমানৰ নিৰাশজনক অৱস্থাৰ পৰা উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰলৈ অৰ্তবাই আনি তেওঁলোকৰ মনত আৱিশ্যাসৰ ভাৰ জগাই তুলি নিয়োজিত কৰাটো সন্তুষ্ট হ'ব আৰু ইয়াৰ ফলত তেওঁলোকেও হয়তো এটা সামান্য চাকৰিত পোৱা ধনতকৈ বেছি ধন অৰ্জন কৰিব পাৰিব।

অসমত বৰ্তমানে চলি থকা ব্যৱসায়িক বেঙ্কসমূহক গাঁও আৰু চহৰৰ উপকৰ্ণ অঞ্চলত শাখা খোলাৰ বাবে বিজাৰ্ড বেকে নিদেশ দিছে আৰু কোনো এটি বিশেষ বেঙ্কক কোনো কোনো বিশেষ জিলাত প্ৰধান বেঙ্ক হিচাবে কাম চলাই যাবলৈ কোৱা হৈছে। এই প্ৰধান বেকে জিলাখনৰ আৱশ্যকতাখনিব ব্যাপকভাৱে অধ্যয়ন কৰিব আৰু সেই অন্পাতে সংশ্লিষ্ট বেঙ্কটিয়ে নতুন বেঙ্ক-নীতি প্ৰয়োগৰ দায়িত্ব বেছি ভাল ধৰণেৰে বহন কৰিব পাৰিব।

গাঁও আৰু চহৰৰ উপকৰ্ণ অঞ্চলত ব্যৱসায়িক বেঙ্কসমূহৰ এনেধৰণৰ সম্প্ৰসাৰণৰ ফলস্বৰূপে ক'ষি আৰু উদ্যোগিক ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট পৰিমাণে খণ্ড দিয়াৰ উপৰিও সেই অঞ্চলসমূহৰ খেতিয়কসকলৰ ধন জমা বখাৰো স্থচল বাঢ়িব।

এনে ব্যৱস্থাই সম্পৃতি অবাৰহত হৈ থকা গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ অৰ্থ সম্পদ ফলপ্ৰস্তাৱে ব্যৱহাৰ কৰাটো সন্তুষ্ট কৰি তুলিব। ই গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ লোকসকলৰ এতিয়ালৈকে ব্যৱহাৰ নকৰা উদ্যোগ বিভিন্ন উৎপাদনমূলক আৰু উন্নয়নৰ কামত লগাবলৈ স্থচল কৰি তুলিব।

এই পৰিস্থিতিত অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয় কথা হৈছে এয়ে যে সমাজসেৱী আৰু বাজ-নৈতিক নেতৃত্বকলে এই উদ্দেশ্যসমূহ কাৰ্য্যকৰী কৰাত বাজ্যৰ যুৱক-যুৱতীসকলৰ নেতৃত্ব বহন কৰিব লাগিব যাতে দেশৰ উভিষ্যত উন্নয়ন নিৰ্ভৰ কৰা আৱিন্দনিয়োগৰ আলোচনে গতি লাভ কৰে।

দেশৰ বেছি ভাগ বাজনৈতিকদলেই এই বেঙ্কসমূহৰ বাস্তীয়কৰণক আদৰণি জনাইছে। মোৰ বোবেৰে উপৰোক্ষ বৈপুৰিক উদ্দেশ্য সাধণৰ বাবেই তেওঁলোকে বেঙ্ক বাস্তীয়কৰণক আদৰণি জনাইছে। যদি সেয়ে হয় তেন্তে এইটো আশা কৰিব পাৰিযে দলীয় স্বার্থ-নিৰ্বিশেষে আৱিন্দনিয়োগৰ কাৰণে চলোৱা আলোচনটো বাস্তীয় আঁচনি হিচাবে গতি লাভ কৰিব। তেওঁয়াহলে জনস্বিকৃতিৰ প্ৰগতি, একেডৰা গাঁটিতে চপোৱা বিভিন্ন বিধি শস্যৰ খেতি আৰু অন্যান্য উৎপাদনশীল বিনিয়োগ ব্যৱস্থা কৃতগতিত চলিব আৰু অহা ১০ বছৰৰ ভিতৰত অসমৰ বাস্তীয় আয় দুগুণ বৰ্ধি কৰাত কোনো অসুবিধা নহ'ব; কাৰণ আমাৰ বাস্তীয় আয়ৰ শতকৰা ৫০ ভাগ ধন কৃষিৰ পৰাই পোৱা যায়।

এই উদ্দেশ্য সাধনত মই মাননীয় সদস্যসকলৰ সহযোগিতা কামনা কৰোঁ।

শিতান

পরিশো "ক"

(হাজাৰ টকাৰ হিচাপত)

বাজেটি

১৯৬৭-৭০

সংস্থাধিত
১৯৬৯-৭০

থক্কত
১৯৬৮-৬৯

বাজেটি

১৯৬৯-৭০

সংস্থাধিত
১৯৭০-৭১

(৩)

(৪)

(৫)

(—) ৮,০৯,৫০

(—) ১৫,৫৮,৯৪

(—) ১১৬,১৬,৫০

(—) ২৪,৯৮,১৭

৮,১,৮০,১৪

৩,১,১৪,২,০৫

২,২২,০০,৪২

৮,১,৮০,১৪

১,৮৮,২৮,২,০

১,১৫,২৭,২৯

১,১,৮০,১৪

১,২,০০,০০

৮,১,১৫,১০

৮,৫১,৮,১০

৮,৬২,৫৮,১৮

৫,৭৯,৮,২৬

১,১২,০৬,৩২

৬,৮৮,৮,১৮

৩,৪৪,২৫,২২

৩,৬২,৮,১৮

৩,৬২,৮,১৮

৩,৬২,৮,১৮

(৫)

(৬)

(৭)

আম--

আবস্থণিৰ উন্নত

বাজেত আম

মুলধন আম

উপনিষিত পুঁজি শিতানৰ স্থায়

বাজহৰা হিচাপ শিতানৰ আম

যুদ্ধ আম

সুবয়ু

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

সুবয়ু

(2)

(8)

(2)

(2)

(2)

(c)

ব্যয়—

বাস্তু ব্যয় ১,০৭,২৫,৬১
মূলধন ব্যয় ১,১৮,৮০,৪৯
টেপিনিভি পেঁজি শিতানৰ ব্যয় .....
বাজহুরা হিচাব শিতানৰ ব্যয় .....
শুট ব্যয় .....
সামৰণিৰ উষ্টুত .....
সবৰশুট .....
প্ৰকৃত কলাখন—

বাহি (+)
জন (-)

.....	১,০৭,২৫,৬১	১,০৭,১৬,৫৫	১,২০,৫৪,১৫	১,২০,৬৫,৪২
.....	১,১৮,৮০,৪৯	১,৮৮,৭২,৫৮	১,৫২,৮২,৯৫	১,৮১,২১,১৮
.....	১,১৯,৯৪	.....	২,০০,০০	.....
.....	৮,২২,৯৫,৯৪	৮,২১,৯৬,০৬	৮,৮৫,৯০,৫০	৮,৮৭,৮০,৬৪
.....	৬,৫২,৮১,৯৮	৬,৯৪,২৫,৫৫	৭,১৮,৮৭,৯৬	৭,০৫,৯৭,৮০
.....	(—) ১৮,১৬,৫০	(—) ৫০,০০,২৮	(—) ২৪,৯৮,১৩	(—) ৮১,৮৬,৪৮
.....	৬,১৪,৬৫,৪৮	৬,২৪,২৫,২৭	৬,৯৭,৮৯,৭৩	৬,৬৫,৯১,২৫

কলাখন—
বাহি (+)
জন (-)

(ক) বাজহ হিচাপত	(—) ২১,৮৪,৫৭	(—) ৮,১০,৫৫	(—) ৮,১১,৬৩	(+) ৩৪,০০
(খ) বাজহ হিচাপৰ বাহিৰত	(+) ১১,৭৫,৮৭	(—) ২৬,১০,৯৩	(+) ১,৯০,০০	(—) ১৭,২২,৩৫
(গ) আৰঙ্গণিৰ উষ্টুত বাহিৰে প্ৰকৃত	(—) ১০,০৯,০০	(—) ১০,৮৬,৭৪	(—) ৩,৮২,৬৩	(—) ১৬,৮৮,৩৫

পরিশিষ্ট 'খ'১৯৭০-৭১ চনের বাধিক যোজনা

(খণ্ড হিচাপে করা বণ্টন)

উন্নয়নের শিল্পান

(লাখ টকার হিচাপত)

১৯৭০-৭১ চনের

সাম্প্রতিক বণ্টন

(১)

(২)

১। কৃষি-উৎপাদন	....	....	....	....	২৩৩.০০*
২। কুড়া জলসিক্তন—					
(ক) কৃষি বিভাগের দ্বারা	....	....	....	....	৯৩.০০
(খ) গড়কাণ্ডানি বিভাগের দ্বারা (বান-নিয়ন্ত্রণ আৰু জল-সিক্তন)।					১৪০.০০
৩। ভূমি-সংৰক্ষণ	....	....	....	....	১১.০০
৪। এলেকা-উন্নয়ন কার্যসূচী (Ayacut Development Programme)					৫.০০
৫। পশুপালন	....	....	....	....	৬১.০০
৬। দুঃঘট্শালা আৰু গাখীৰ-যোগান	....	....	....	....	১৩.০০
৭। বন বিভাগ	....	....	....	....	৫৫.০০
৮। মীন-মহল	....	....	....	....	২৭.০০
৯। পণ্যশালা	....	....	....	....	২.০০
১। কৃষি-আঁচনি	....	....	....	....	৬৪৮.০০
১০। সমবায়	....	....	....	....	৭৮.০০
১১। সমুদ্ধীয়া উন্নয়ন	....	....	....	....	৫০.০০
১২। পদ্ধতি	....	....	....	....	১০.০০
২। সমবায় আৰু সমুদ্ধীয়া উন্নয়ন	....	....	....	....	১৩৮.০০

* বাজহ বিভাগে কার্যকৰী কৰা আঁচনিসমূহৰ ব্যৱস্থাও অস্ত ভুক্ত।

(পেটি মাসিং মু)

উন্নয়ন শিতান

(লাখ টকার হিচাপত)

১৯৭০-৭১ চনৰ
সাংস্কৃতিক বণ্টন

	(১)	(২)
১৩। মজলীয়া জলসিক্ষন	....	....
	....	....
১৪। বানপানী নিয়ন্ত্রণ	....	....
	....	....
১৫। বিজুলী-শক্তি	....	....
	....	....
৩। জলসিক্ষন আৰু বিজুলী-শক্তি	....	১,৩৩৭.০০
১৬। বৃহৎ আৰু মাধ্যমিক উদ্যোগ	....	....
	....	....
১৭। খনিজ উন্নয়ন	....	....
	....	....
১৮। গ্রাম্য আৰু কুড়ি উদ্যোগ—		
(ক) কুটীৰ আৰু কুড়ায়তন উদ্যোগ	....	....
	....	....
(খ) বেচম আৰু বয়ন	....	....
	....	....
(গ) সমৰায় তাঁত-শিল্প	....	....
	....	....
(ঘ) খাদী	....	....
	....	....
৮। উদ্যোগ আৰু খনিখনন	....	৩৩৭.০০
১৯। আলিবাট	....	....
	....	....
২০। পথ-পৰিবহন	....	....
	....	....
২১। অন্যান্য পৰিবহন (আভাস্তৰীণ জল-পৰিবহন)	....	....
	....	....
২২। পর্যটন	....	....
	....	....
৫। পৰিবহন আৰু যোগাযোগ	....	৩৮১.০০
২৩। সাধাৰণ শিক্ষা	....	....
	....	....
২৪। কাৰিকৰী শিক্ষা	....	....
	....	....
২৫। সাংস্কৃতিক কাৰ্যসূচী	....	....
	....	....
২৬। স্বাস্থ্য আৰু পৰিয়াল-পৰিকল্পনা	....	....
	....	....
		১৫৪.০০

(লাখ টকাৰ হিচাপত)

উন্নয়নৰ শিতান

১৯৭০-৭১ চনৰ
সাম্পুতিক বণ্টন

	(১)	(২)
২৭। পানী-যোগান	....	৫৬.০০
২৮। গৃহনির্মাণ	....	১৮.৬০
২৯। চহৰ উন্নয়ন	....	৩০.০০
৩০। অনুমত শ্ৰেণীসমূহৰ কল্যাণ সাধন (ভৈয়ামৰ জনজাতি, অনুসূচীত জাতি আৰু অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীসমূহ) ।		৯৫.০০
৩১। সমাজ-কল্যাণ	....	৯.০০
৩২। শ্ৰম আৰু শ্ৰমকল্যাণ—		
(ক) শ্ৰম	....	২.০০
(খ) নিয়োগ	....	০.৮০
(গ) কাৰিকৰ-প্ৰশিক্ষণ	....	১২.০০
(ঘ) কৰ্মচাৰীৰ বাজ্যিক বীমা আঁচনি	....	১.০০
৩৩। জন-সহযোগ	....	...
৩৪। সমাজ-সেৱা	....	৬৬৭.০০
৩৫। পৰিসংখ্যা	....	৩.০০
৩৬। তথ্য আৰু জনসম্পর্ক	....	৮.০০
৩৭। মূল্যাঙ্কন কাৰ্য্যকলাপ	....	১.০০
৩৮। অন্যান্য—		
(ক) পৰিকল্পনা আৰু উন্নয়ন	....	৩.০০
(খ) স্থানীয় নিকায়	....	১২.০০
(গ) অসম চৰকাৰী ছাপাখালা	....	১৪.০০
৩৯। বিবিধ	....	৮১.০০
৪০। পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ আঁচনি	....	৬৬৩.০০
	সুবৰ্য্যমুঠ	৮,২১২.০০

